



URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

**RAPORT Z MONITORINGU ZA 2016r.
WOJEWÓDZKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE NA LATA 2011-2016**



Kielce, kwiecień 2017 r.

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	4
II.	Problemy przemocy w rodzinie w obszarze działań policji	5
III.	Problem przemocy w rodzinie w świetle wymiaru sprawiedliwości	11
IV.	Procedura „Niebieskiej Karty” w regionie świętokrzyskim – dane statystyczne.....	17
V.	Zespoły interdyscyplinarne w regionie świętokrzyskim	24
VI.	Infrastruktura w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku	32
VII.	Poradnictwo i inne formy wsparcia realizowane w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w świętokrzyskich powiatach i gminach	40
VIII.	Pozostałe działania samorządów powiatowych i gminnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	50
IX.	Działania samorządu województwa świętokrzyskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	58
X.	Podsumowanie i wnioski.....	62
	Spis tabel, map i wykresów	69
	Załącznik nr 1. Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego realizowane w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016	73



I. WPROWADZENIE

Opracowanie i realizacja „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” przez Samorząd Województwa to zadanie wynikające z o art. 6 ust. 6 pkt. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Nadrzędnym dokumentem w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, określający zadania do realizacji na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego. Ze względu na znaczenie problemu przemocy w rodzinie przeciwdziałanie stanowi jedno z ważniejszych zadań Samorządu Województwa.

„Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016” przyjęty został Uchwałą Sejmiku nr XIV/262/11 z dnia 05.12.2011r. Celem programu była poprawa sytuacji osób doznających przemocy i ochrona rodzin zagrożonych przemocą poprzez tworzenie interdyscyplinarnej strategii działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, na szczeblu samorządu terytorialnego.

Monitoring „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016” za 2016 rok opracowany został na podstawie danych przekazywanych przez samorządy gminne oraz powiatowe w Centralnej Statystycznej Aplikacji. Analizując dane zawarte w raporcie należy zwrócić uwagę na fakt, iż w przypadku zadań realizowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy zarówno na szczeblu powiatu jak i gminy dane z miasta Kielce (miasto na prawach powiatu) zostały przyporządkowane do części powiatowej. Raport zawiera również cyklicznie zbierane dane statystyczne dotyczące problemu przemocy w rodzinie obejmujące region świętokrzyski z: Sądu Okręgowego, Prokuratury Okręgowej oraz Komendy Wojewódzkiej Policji.

Raport z monitoringu „Programu” za 2016 rok będzie stanowił podstawę do aktualizacji i opracowania diagnozy problemu przemocy w rodzinie Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na kolejny pięcioletni okres tj. 2017-2022.

II. PROBLEMY PRZEMOCY W RODZINIE W OBSZARZE DZIAŁAŃ POLICJI

Jednym z elementów diagnozy i monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie jest analiza danych statystycznych pochodzących z Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach. Zgromadzone dane dotyczą zagadnień takich, jak: ilość interwencji domowych, liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” przez funkcjonariuszy, a także charakterystyka sprawców oraz ofiar przemocy według zmiennych: miejsce zamieszkania, płci i wieku.

Dane świętokrzyskiej Policji zestawione zostały na przestrzeni lat 2012-2016, co daje możliwość obserwacji dynamiki zmian w obszarze przemocy w rodzinie i jest kontynuacją diagnozy opracowanej na potrzeby Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016.

Tabela 1. „Niebieska Karta” w świętokrzyskiej Policji w latach 2012-2016.

Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”	2012r.	2013 r.	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba formularzy wszczynających procedurę	1 511	1 765	2 951	3 393	3 227
Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury	395	407	542	733	636
Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” ogółem	1 906	2 172	3 493	4 126	3 863

Opracowanie własne ROPS/ źródło KWP w Kielcach.

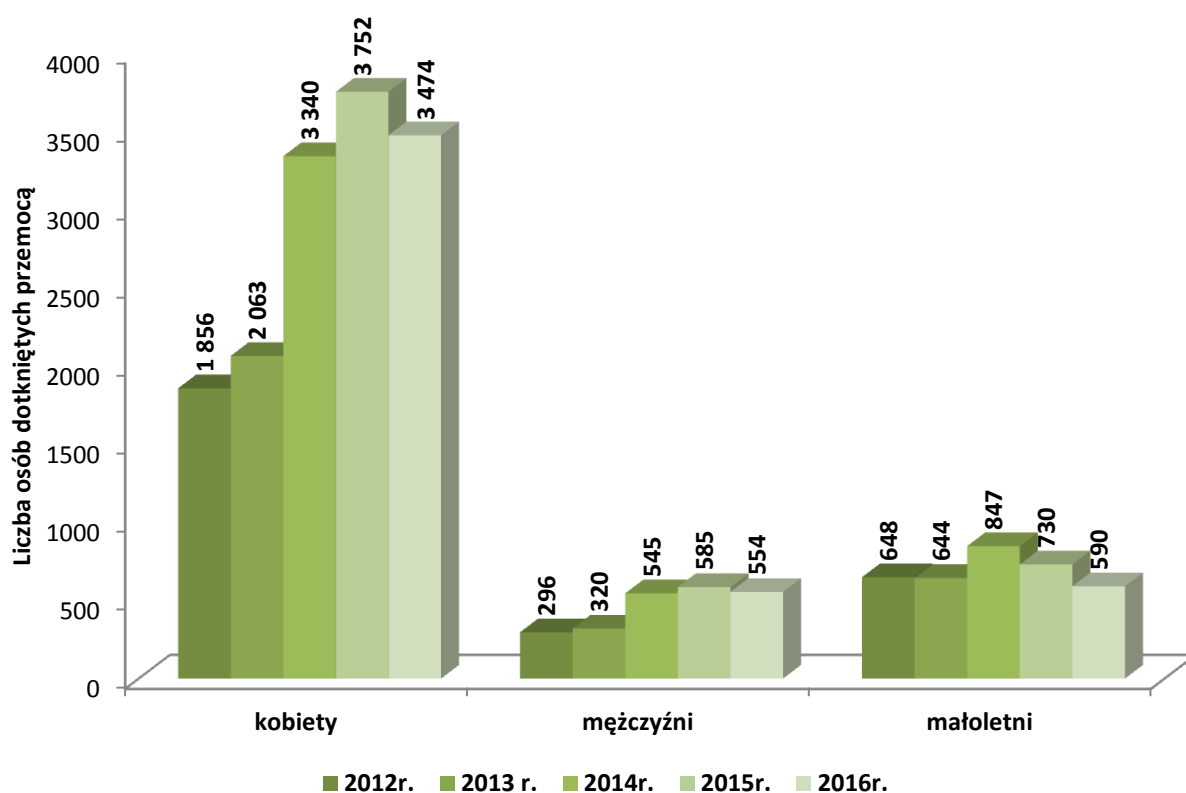
W 2016 roku obserwujemy spadek liczby wypełnionych „Niebieskich Kart” przez funkcjonariuszy Policji w regionie świętokrzyskim. Po raz pierwszy w roku 2016 odnotowano spadek liczby zarówno formularzy wszczynających procedurę, jak i formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy. W odniesieniu do 2015 roku **liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich Kart” ogółem w 2016 roku zmniejszyła się o 163**, co stanowi **spadek o 6,3%** w stosunku do 2015 roku.

Na przestrzeni lat 2012-2015 odnotowano coroczny wzrost liczby wypełnianych formularzy, który mógł sugerować nasilenie zjawiska przemocy. Natomiast w 2016 roku nieznacznie zmniejszyła się liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”. Analiza danych statystycznych dot. liczby wypełnianych „Niebieskich Kart” nie daje podstaw do jednoznacznej



oceny skali zjawiska przemocy. Przemoc domowa jest bardzo często zjawiskiem „ukrytym”, ofiary nie zgłaszają tego typu przestępstw, często też zachowania objęte przemocą mogą być źle interpretowane. Zmiany w zakresie liczby „Niebieskich Kart” w poszczególnych latach, a w szczególności występujące duże różnice rok do roku mogą być spowodowane zmianami w procedurach oraz schematach działania funkcjonariuszy policji. Okres realizacji WPPPwR 2011-2016 to czas w którym dokonano się wiele zmian w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie takich, jak m.in.: wdrażanie zapisów Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie czy dynamiczny rozwój gminnych zespołów interdyscyplinarnych.

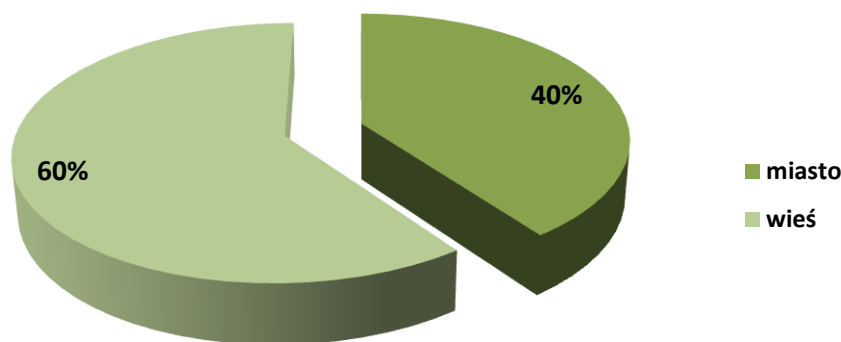
Charakterystyka ofiar przemocy w rodzinie



Wykres 1. Osoby dotknięte przemocą w regionie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2012-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło KWP w Kielcach.

Wśród odnotowanych ofiar przemocy w 2016 roku: kobiety stanowią 75,2%, mężczyźni 12%, a osoby małoletnie 12,8%. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zarysowuje się trend w którym obserwujemy systematyczny spadek liczby osób małoletnich będących ofiarą przemocy w rodzinie. W 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku **nastąpił największy spadek osób małoletnich dotkniętych przemocą w rodzinie o -19,2%**. W badanym okresie **nastąpił również spadek kobiet oraz mężczyzn doświadczających przemocy w rodzinie odpowiednio o 7,4% i 5,3% w odniesieniu do 2015 roku.**



Wykres 2. Osoby dotknięte przemocą w regionie świętokrzyskim według miejsca zamieszkania w 2016 roku.

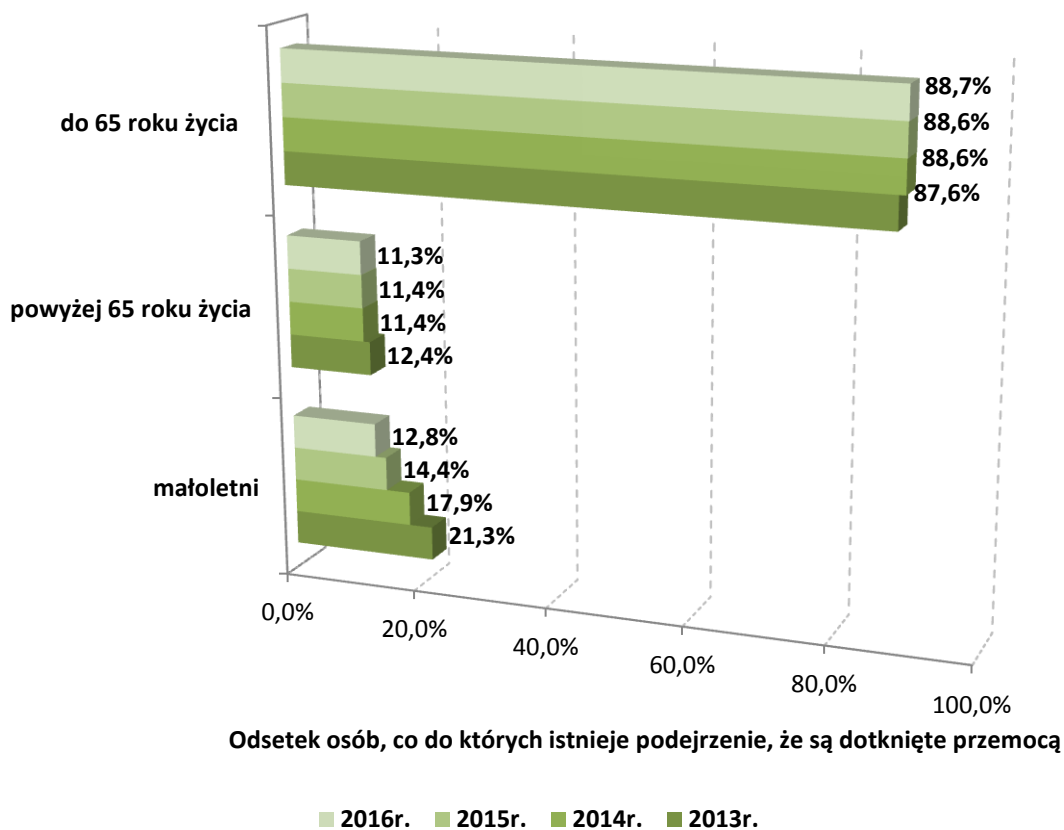
Opracowanie własne ROPS/ źródło KWP w Kielcach.

Analiza statystyk świętokrzyskiej Policji wskazuje, iż w 2016 roku podobnie jak w latach poprzednich większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, iż zostały dotknięte przemocą to **60%** ogółu pokrzywdzonych zamieszkuje tereny wiejskie (wzrost o 1% w odniesieniu do 2015 roku). Struktura miejsca zamieszkania ofiar przemocy wynika ze specyfiki regionu świętokrzyskiego, bowiem ponad połowa ludności zamieszkuje tereny wiejskie.

Według statystyk KWP w Kielcach za 2016 rok w regionie świętokrzyskim liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są **dotknięte przemocą wynosi 4 618 osób**, w tym:

- **3 474 osób** stanowią kobiety, w tym:
 - ✓ **89%** do 65 roku życia – 3 107,
 - ✓ **11%** powyżej 65 roku życia – 367,
- **554 osób** poszkodowanych stanowią mężczyźni, w tym:
 - ✓ **84%** do 65 roku życia – 466,
 - ✓ **16%** powyżej 65 roku życia – 88,
- **590 osób** stanowią osoby małoletnie, w tym:
 - ✓ **53%** dziewcząt – 312,
 - ✓ **47%** chłopców – 278.





Wykres 3. Odsetek osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą na przestrzeni lat 2013-2016 w regionie świętokrzyskim.

Opracowanie własne ROPS/ źródło KWP w Kielcach.

Na podstawie analiz danych dotyczących ilości ofiar przemy w różnych grupach wiekowych na przestrzeni lat 2013-2016 obserwujemy, iż systematycznie maleje odsetek małeletnich ofiar przemy. Odsetek osób starszych w ogóle odnotowanych ofiar przemy w rodzinie w okresie 2013-2016 utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Charakterystyka sprawców przemy w rodzinie

Liczba osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemy w rodzinie w 2016 roku w odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszyła się o **-5,7%** i wyniosła **3 906** osób, z czego 3 679 to mężczyźni (94,1%), 216 kobiety (5,5%), a 11 osób to osoby nieletnie (0,4%). W badanym okresie odnotowano mniejszą liczbę mężczyzn wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemy o 252 mężczyzn, natomiast odpowiednio o 16 i 2 wzrosła liczba kobiet i osób nieletnich wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemy w 2016 roku.

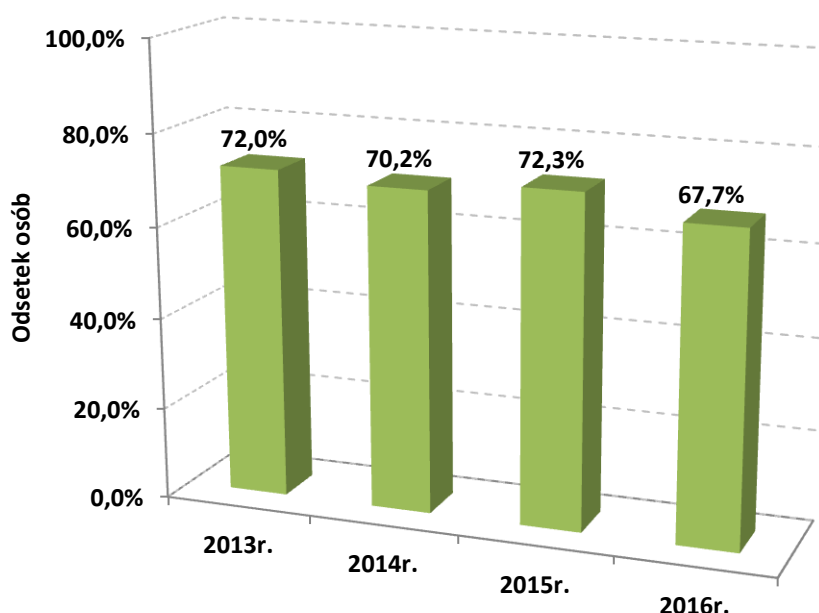
Liczba zatrzymanych osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2016 roku zmniejszyła się o **-5,5%** w odniesieniu do 2016 roku i wyniosła **418 osób**, w tym 408 mężczyzn i 10 kobiet.

Tabela 2. Liczba osób w regionie świętokrzyskim, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2016r.

	kobiety	mężczyźni	nieletni	razem
Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, będących pod wpływem alkoholu	77	2 567	0	2 644
Liczba osób doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia	31	1 362	0	1 393

Opracowanie własne ROPS/ źródło KWP w Kielcach.

W 2016 roku liczba osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, zmniejszyła się o **-11,8%** i wyniosła ogółem **2 644 osoby**, w tym: 2 567 mężczyzn i 77 kobiet. Liczba osób doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2016 roku wyniosła **1 393 osoby** (w tym: 1362 mężczyzn i 31 kobiet) i zmniejszyła się o **-15,6%** w odniesieniu do 2015 roku.

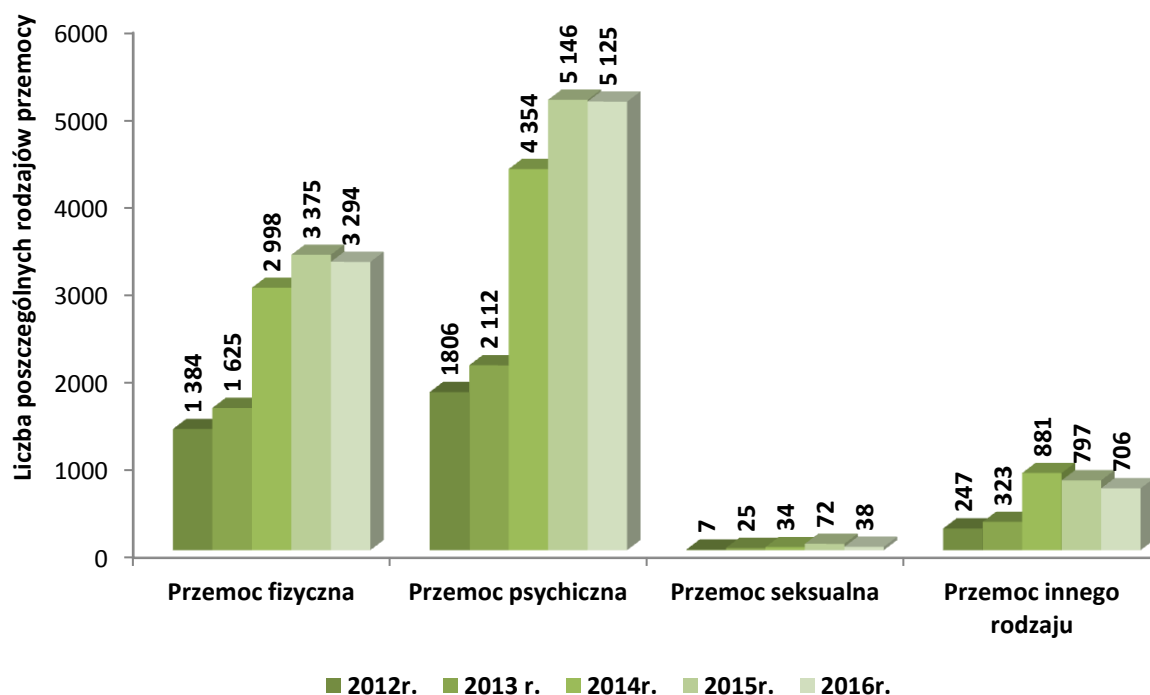


Wykres 4. Odsetek osób będących pod wpływem alkoholu podejrzewanych o stosowanie przemocy w latach 2013-2016 w regionie świętokrzyskim.

Opracowanie własne ROPS/ źródło KWP w Kielcach.



Znamienny jest fakt, iż z przemocą w rodzinie bardzo często koreluje problem nadużywania alkoholów przez sprawców przemocy. Na przestrzeni lat **odsetek sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu wynosi około 70%**. W 2016 roku odnotowano nieznaczny spadek w zakresie udziału osób będących pod wpływem alkoholu w ogóle sprawców przemocy w regionie świętokrzyskim.



Wykres 5. Natężenie form przemocy w regionie świętokrzyskim w latach 2012-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło KWP w Kielcach.

Na podstawie statystyk świętokrzyskiej Policji określone zostały liczby przypadków przemocy w rodzinie według jej rodzajów. W 2016 roku najczęściej występującą formą przemocy analogicznie, jak w latach ubiegłych, jest: **przemoc psychiczna (5 145 przypadków), przemoc fizyczna (3 375 przypadków), następnie przemoc innego rodzaju w tym przemoc ekonomiczna (706 przypadków).**

Najrzadziej występującą formą przemocy odnotowywaną przez funkcjonariuszy w regionie świętokrzyskim jest przemoc seksualna (38 przypadków).

W latach 2012-2015 rok do roku odnotowany został wzrost w każdej z ww. form przemocy. W 2016 roku obserwujemy spadek odnotowanych przypadków: przemocy fizycznej -2,4%, przemocy psychicznej -0,41, przemocy innego rodzaju -11,4%. **Największy spadek odnotowanych przypadków przemocy w rodzinie w 2016 roku odnotowano w kategorii przemocy seksualnej (o -47,2% w odniesieniu do 2015 roku).**

III. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE W ŚWIETLE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Kolejnym elementem diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie jest analiza danych pochodzących z zasobów wymiaru sprawiedliwości tj. Prokuratury Okręgowej w Kielcach oraz Sądu Okręgowego w Kielcach. Analizie poddane zostały dane przestępstw z art. 207 §1 k.k..

Prokuratura Okręgowa

Na podstawie danych otrzymanych z Prokuratury Okręgowej w Kielcach sporządzono zestawienie dotyczące liczby postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 §1 k.k., w tym: postępowań zakończonych aktem oskarżenia i postępowań o umorzeniu. Dane dotyczą lat 2012-2016 i zostały przekazane przez świętokrzyskie Prokuratury Rejonowe.

W regionie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2012-2016 **najmniejszą liczbę postępowań o czyn z art. 207§1 k.k., odnotowano w 2015 roku.** W 2016 roku nastąpił **wzrost o 15,2%** liczby postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 §1 k.k. w odniesieniu do 2015 roku. **Największą liczbę postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 §1 k.k. odnotowano w 2014 roku** (1852) podobnie jak w 2012 roku (1842).

Postępowania o czyn z art. 207 § 1 k.k. zakończone aktem oskarżenia w 2016 roku stanowiły **32,7% wszystkich postępowań** prowadzonych przez Prokuratury Rejonowe w regionie świętokrzyskim. **W 2015 i 2014 roku** odsetek postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 §1 k.k. zakończonych aktem oskarżenia był największy i **stanowił 38% wszystkich postępowań przygotowawczych.**

W 2013 roku odnotowano największy odsetek postępowań o czyn z art. 207 § 1 k.k. zakończonych umorzeniem (73,5%).



Tabela 3. Postępowania przygotowawcze o czyn z art. 207 §1 k.k. - Prokuratura Okręgowa w Kielcach.

Lp.	Nazwa jednostki	Liczba postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 § 1 k.k.					w tym:										
							Liczba postępowań zakończonych aktem oskarżenia					Liczba postępowań zakończonych umorzeniem					
		2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	
1.	Prokuratura Rejonowa w Busku - Zdroju	123	98	51	87	98	41	25	30	23	39	21	26	21	6	21	
2.	Prokuratura Rejonowa w Jędrzejowie	124	135	178	127	139	40	48	83	61	32	35	28	62	34	52	
3.	Prokuratura Rejonowa Kielce - Wschód	195	209	204	146	111	31	42	65	48	28	76	76	52	64	41	
4.	Prokuratura Rejonowa Kielce - Zachód	283	244	364	246	248	85	52	123	71	71	102	101	146	75	67	
5.	Prokuratura Rejonowa w Końskich	140	129	135	131	128	71	60	61	58	56	27	29	27	15	29	
6.	Prokuratura Rejonowa w Opatowie	97	103	66	39	69	20	25	18	14	23	3	10	5	2	11	
7.	Prokuratura Rejonowa w Ostrowcu Świętokrzyskim	208	186	153	84	128	38	37	35	17	28	22	18	20	11	22	
8.	Prokuratura Rejonowa w Pińczowie	88	80	70	56	86	32	26	23	26	30	14	13	13	1	13	
9.	Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu	118	97	123	67	80	42	27	32	14	16	12	11	12	16	9	
10.	Prokuratura Rejonowa w Skarżysku-Kamiennej	137	130	138	75	126	51	40	51	34	44	19	14	27	17	22	
11.	Prokuratura Rejonowa w Starachowicach	212	166	165	125	157	103	86	100	78	80	31	21	19	15	29	
12.	Prokuratura Rejonowa w Staszowie	46	112	121	90	127	24	33	41	30	34	12	14	14	15	22	
13.	Prokuratura Rejonowa we Włoszczowie	71	62	85	48	61	31	20	39	25	28	25	22	18	16	14	
	RAZEM:	1842	1751	1853	1321	1558	609	521	701	499	509	399	383	436	287	352	
	ODSETEK:						33,1	29,8	37,8	37,8	32,7	65,5	73,5	62,2	57,5	69,2	

Opracowanie własne ROPS/ źródło Prokuratura Okręgowa w Kielcach.

Najwięcej wszczętych postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 § 1 k.k. w 2016 roku odnotowano niezmiennie, jak w latach poprzednich w Prokuraturze Rejonowej Kielce – Zachód (**248**). Wysoką liczbę postępowań przygotowawczych odnotowano także w Prokuraturze Rejonowej w: Starachowicach (**157**), Jędrzejowie (**139**), Końskich i Ostrowcu Świętokrzyskim (**po 128**) następnie w Staszowie (**127**) i Skarżysku-Kamiennej (**126**). **Najmniejszą skalę wszczętych postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 §1 k.k.** w badanym roku odnotowano w Prokuraturze Rejonowej we Włoszczowie (**61**).

W 2016 roku największy przyrost liczby postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 § 1 k.k. w odniesieniu do 2015 roku odnotowano w Prokuraturze Rejonowej w Skarżysku-Kamienna (+**51**), w Ostrowcu Świętokrzyskim (+**44**) oraz w Staszowie (+**37**). **Natomiast w Prokuraturze Rejonowej Kielce – Zachód w 2016 roku odnotowano wyraźny spadek liczby postępowań przygotowawczych o 35 mniej niż w 2015 roku.**

Największy odsetek postępowań przygotowawczych zakończonych aktem oskarżenia w 2016 roku odnotowano w Prokuraturze Rejonowej w Starachowicach (**51%**), następnie w Prokuraturze Rejonowej we Włoszczowie (**45,9%**) oraz Prokuraturze Rejonowej w Końskich (**43,8%**). Natomiast w Prokuraturze Rejonowej w Sandomierzu **20,0%** postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 § 1 k.k. zakończonych zostało aktem oskarżenia.

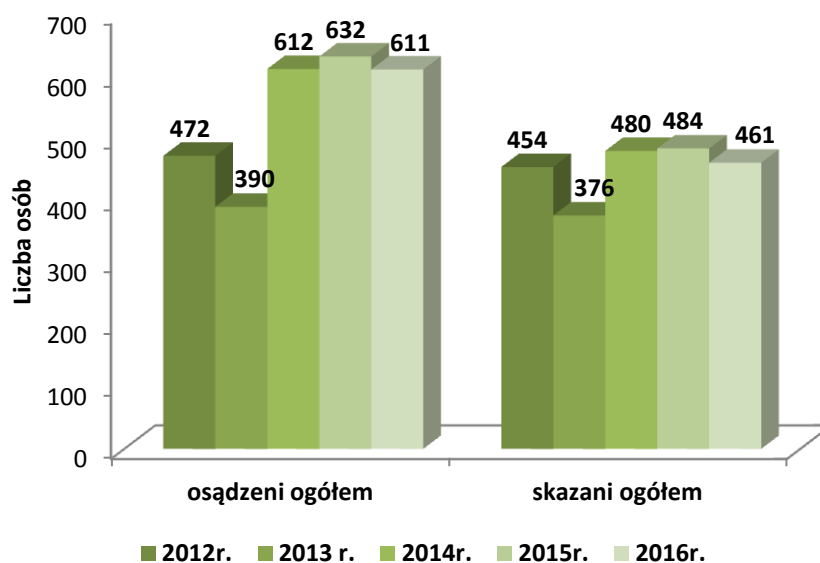
Sąd Okręgowy

Na podstawie sprawozdania MS-S6 w sprawie osób osądzonych w pierwszej instancji, według właściwości rzeczowej Sądu Okręgowego w Kielcach, zgromadzono dane dotyczące przestępstw z art. 207 §1 k.k. takiej, jak: liczba skazanych, wymiaru kar, osoby skazane zakwalifikowane jako recydywiści wcześniej karane za stosowanie przemocy w rodzinie oraz liczba sprawców przemocy objętych nadzorem kuratorskim.

Wykres 6 prezentuje dane dotyczące liczby osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2012-2016. **W roku 2016 spośród wszystkich osób osądzonych 75,4% zostało skazanych**, natomiast w 2012 podobnie jak w 2013 roku odsetek osób skazanych z osądzonych ogółem był największy i wyniósł 96%.

W latach 2013-2015 obserwowany był wzrost liczby osób osądzonych oraz skazanych ogółem. W 2016 roku **liczba osób osądzonych ogółem zmniejszyła się o -3,3%**, natomiast **liczba osób skazanych była mniejsza o -4,7%** w odniesieniu do 2015 roku.





Wykres 6. Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2012-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło Sąd Okręgowy w Kielcach.

W 2016 roku na karę pozbawienia wolności z art. 207 §1 k.k. skazano **419 sprawców**. Rodzajem kary najczęściej orzekanym przez Sąd w regionie świętokrzyskim wobec osób skazanych w latach 2012-2016 jest **karą pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem**. W 2016 roku na karę pozbawienia wolności skazano **419 sprawców**, w tym zawieszono warunkowe wykonanie kary 319 osobom. W 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku obserwujemy **spadek** liczby orzeczonych kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem (**-19,85%**) oraz warunkowo umorzonych postępowań (**-13,6%**). Natomiast widoczny jest **wzrost** liczby kary ograniczenia wolności (**77,7%**).

Tabela 4. Liczba orzeczonych kar wobec osób skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2012-2016.

	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.
Kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem	381	318	424	398	319
Kara ograniczenia wolności	14	7	6	8	36
Kara grzywny samoistnej	6	4	2	4	5
Warunkowo umorzone postępowanie	23	60	81	117	101

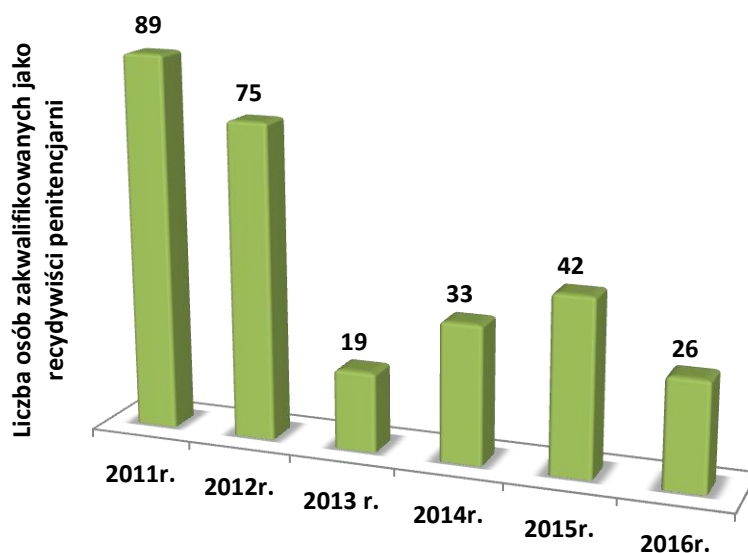
Opracowanie własne ROPS/ źródło Sąd Okręgowy w Kielcach.

Tabela 5. Liczba osób skazanych na karę pozbawienia wolności w roku 2016 na terenie regionu świętokrzyskiego.

Wymiar kary	Kara pozbawienia wolności	w tym z warunkowym zawieszeniem
1 miesiąc	1	1
2 do 5 miesięcy	27	13
od 6 miesięcy do 1 roku	369	293
powyżej 1 roku do 2 lat	20	12
powyżej 2 lat do 5 lat	1	-
powyżej 5 lat do 8 lat	1	-
powyżej 8 lat	-	-
Razem:	419	319

Opracowanie własne ROPS/ źródło Sąd Okręgowy w Kielcach.

W 2016 roku podobnie jak w roku 2015 **najczęściej orzekanym wymiarem kary było pozbawienie wolności, od 6 do 12 miesięcy** (w tym 79,4% stanowiły kary z warunkowym zawieszeniem). Na karę pozbawienia wolności w wymiarze kary od 2 do 5 miesięcy skazanych zostało 27 osób (w tym 48,1% z warunkowym zawieszeniem), natomiast na karę pozbawienia wolności powyżej 1 roku skazanych zostało 22 osoby w tym 54,5% stanowiły kary z warunkowym zawieszeniem.



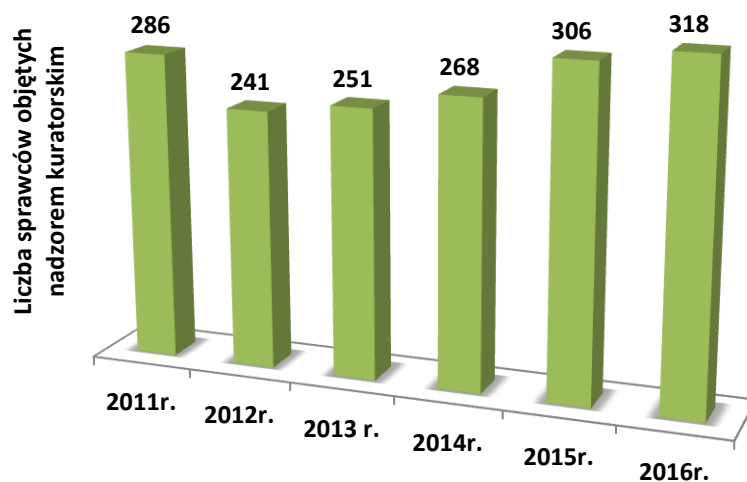
Wykres 7. Osoby zakwalifikowane jako recydywiści w regionie świętokrzyskim w latach 2011-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło Sąd Okręgowy w Kielcach.

W przypadku osób skazanych, które należy zakwalifikować jako recydywistów penitencjarnych, wcześniej skazanych za znęcanie się nad rodziną w 2016 roku obserwujemy **-38,1% spadek** w liczbie sprawców ogółem w odniesieniu do 2015 roku.



Największą liczbę osób skazanych recydywistów penitencjarnych odnotowano w 2011 roku (**89**), najmniejszą w 2013 roku (**19**). W stosunku do roku 2011 na koniec realizacji WPPPwR liczba osób będących recydywistami powtórnie karanymi za przemoc w rodzinie jest zdecydowanie mniejsza.



Wykres 8. Liczba sprawców w rodzinach objętych nadzorem kuratorskim w regionie świętokrzyskim w latach 2011-2016.

Opracowanie własne ROPS/źródło Sąd Okręgowy w Kielcach.

Analiza danych wskazuje, iż od 2012 roku systematycznie **wzrastała liczba sprawców przemocy w rodzinie objętych kuratorskim nadzorem. W 2016 roku liczba sprawców przemocy objętych nadzorem kuratorskim była największa i wzrosła o 24% w odniesieniu do 2012 roku.** Rok 2012 to okres, w którym liczba sprawców spadła o -16% w odniesieniu do 2011 roku.

IV. PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY” W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM – DANE STATYSTYCZNE

Formularz „Niebieska Karta” może zostać założony przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Wypełnienie „Niebieskiej Karty” nie jest jednak równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. Jednak w przypadku złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy. Dokumentacja „Niebieskie Karty” jest dla policji informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy. Dzielnicowy ma obowiązek nie później niż w ciągu 7 dni skontaktować się z daną rodziną. Jest zobligowany do rozpoznania sytuacji i jej systematycznego monitorowania, a także do udzielania pomocy w trakcie comiesięcznych wizyt.

Procedura rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta – A" przez policjanta, pracownika socjalnego, przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty. Powinno to nastąpić w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, a w sytuacji gdy ten kontakt jest niemożliwy - bez udziału tej osoby. Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego formularz „Niebieska Karta - A” wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona.

Formularz "Niebieska Karta – B" otrzymuje osoba dotknięta przemocą w rodzinie lub w przypadku przemocy wobec dziecka: rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Formularz jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc. „Niebieskie Karty – B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie.

Formularz „Niebieska Karta – C” wypełniają członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności zaproszonej osoby co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i dokonują analizy sytuacji rodziny. Jeżeli zachodzi podejrzenie, że osoba wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie w trakcie działań



dokonywanych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą, również wypełnia się formularz „Niebieska Karta – C” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia.

Formularz „Niebieska Karta – D” wypełniają członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej podejmują działania w stosunku do osoby wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie:

- diagnozują sytuację rodziny,
- przekazują informacje o konsekwencjach popełnianych czynów,
- motywują do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- przeprowadzają rozmowę pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków,
- przekazują informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie.

Zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, następuje w przypadku:

- ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze po jej zakończeniu¹.

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 13.11.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Tabela 6. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” w latach 2014-2016 w regionie świętokrzyskim przez uprawnione podmioty.

Wskaźnik		2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba sporządzanych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę.		312	451	437
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – C” przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze.		2 595	2 859	2 814
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – D” przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze.		1 932	2 271	2 246
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.		4 229	4 719	4 724
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w okresie sprawozdawczym.		3 237	3 638	3 470
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku:	Ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.	1 600	2 236	2 438
	Rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.	1 973	574	569

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W 2016 roku liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich Kart – A” **zmniejszyła się w stosunku do 2015 roku o 3,1%**, „Niebieskich Kart – C” o **1,6%**, zmniejszyła się również liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich Kart – D” **blisko o 1,1%**. Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2016 roku najczęściej formularzy „Niebieskich Kart” zostało wypełnionych przez członków zespołów interdyscyplinarnych lub grup roboczych, w „Niebieskich Kart – C” (**2 814**) oraz „Niebieskich Kart – D” (**2 246**).

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w regionie świętokrzyskim w 2016 wzrosła o 5 rodzin, w stosunku do 2015 roku.

Systematycznie od 2014 roku **rośnie liczba przypadków zakończonych procedur „Niebieskie Karty”** z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy **o 8,3%** w stosunku do 2015 roku.



Na potrzeby diagnozy nasilenia tego zjawiska wewnątrz regionu opracowano wskaźnik liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców poszczególnych gmin (dane dot. „Niebieskich Kart” założonych przez pracowników socjalnych oraz członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych). W 2016 roku średnia wartość wskaźnika dla regionu świętokrzyskiego wyniosła 3,76 podobnie jak w 2015 roku.

Tabela 7. Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" w 2016 roku.

Powiat	Gmina	Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	Liczba mieszkańców	Wskaźnik na 1000 mieszkańców
buski	Busko-Zdrój	109	32767	3,33
	Gnojno	24	4459	5,38
	Nowy Korczyn	16	6158	2,60
	Pacanów	28	7481	3,74
	Solec-Zdrój	28	5068	5,52
	Stopnica	32	7744	4,13
	Tuczępy	17	3780	4,50
	Wiślica	12	5611	2,14
razem/średnia:		266	73068	3,64
jędrzejowski	Imielno	33	4450	7,42
	Jędrzejów	136	28584	4,76
	Małogoszcz	25	11670	2,14
	Nagłowice	19	5064	3,75
	Oksa	11	4610	2,39
	Sędziszów	57	12681	4,49
	Słupia	15	4381	3,42
	Sobków	53	8536	6,21
	Wodzisław	34	7165	4,75
razem/średnia:		383	87141	4,40
kazimierski	Bejsce	21	4174	5,03
	Czarnocin	15	3879	3,87
	Kazimierza Wielka	0	16426	0,00
	Opatowiec	7	3352	2,09
	Skalbmierz	24	6618	3,63
razem/średnia:		67	34449	1,94
kielecki	Bieliny	58	10213	5,68
	Bodzentyn	100	11638	8,59
	Chęciny	46	15014	3,06
	Chmielnik	26	11444	2,27
	Daleszyce	105	15647	6,71
	Górno	63	13977	4,51
	Łągów	37	6954	5,32

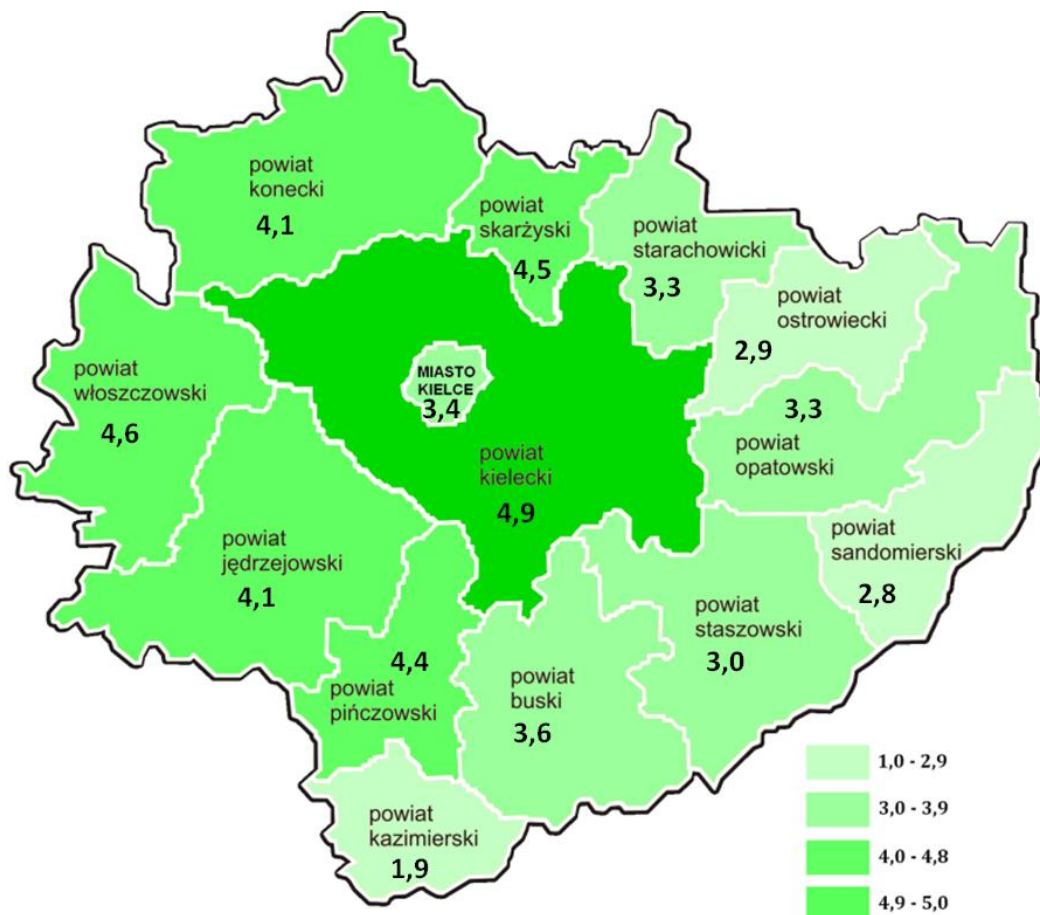
	Łopuszno	43	8989	4,78
	Masłów	40	10602	3,77
	Miedziana Góra	50	11260	4,44
	Mniów	102	9349	10,91
	Morawica	64	15801	4,05
	Nowa Słupia	67	9635	6,95
	Piekoszów	59	16321	3,61
	Pierzchnica	24	4793	5,01
	Raków	41	5716	7,17
	Sitkówka-Nowiny	41	7708	5,32
	Strawczyn	48	10505	4,57
	Zagnańsk	0	12960	0,00
razem/średnia:		1 014	208526	4,86
konecki	Fałków	9	4559	1,97
	Gowarczów	14	4700	2,98
	Końskie	192	36048	5,33
	Radoszyce	40	9044	4,42
	Ruda Maleniecka	8	3181	2,51
	Słupia (Konecka)	17	3429	4,96
	Smyków	16	3808	4,20
	Stąporków	85	17567	4,84
razem/średnia:		381	82336	4,63
opatowski	Baćkowice	6	4958	1,21
	Iwaniska	14	6815	2,05
	Lipnik	12	5429	2,21
	Opatów	41	12030	3,41
	Ożarów	50	11031	4,53
	Sadowie	19	4044	4,70
	Tarłów	25	5383	4,64
	Wojciechowice	12	4131	2,90
razem/średnia:		179	53821	3,33
ostrowiecki	Bałtów	6	3564	1,68
	Bodzechów	36	13597	2,65
	Ćmielów	21	7550	2,78
	Kunów	26	10018	2,60
	Ostrowiec Świętokrzyski	217	70677	3,07
	Waśniów	17	7011	2,42
razem/średnia:		323	112417	2,87
pińczowski	Działoszyce	32	5143	6,22
	Kije	22	4492	4,90
	Michałów	17	4716	3,60
	Pińczów	80	21192	3,78
	Złota	13	4538	2,86
razem/średnia:		164	40081	4,09



sandomierski	Dwikozy	27	8893	3,04
	Klimontów	17	8272	2,06
	Koprzywnica	18	6823	2,64
	Łoniów	27	7540	3,58
	Obrazów	16	6570	2,44
	Samborzec	5	8596	0,58
	Sandomierz	75	24187	3,10
	Wilczyce	17	3778	4,50
	Zawichost	23	4607	4,99
razem/średnia:		225	79266	2,84
skarżyski	Bliżyn	22	8293	2,65
	Łączna	16	5226	3,06
	Skarżysko Kościelne	25	6193	4,04
	Skarżysko-Kamienna	228	46900	4,86
	Suchedniów	26	10427	2,49
razem/średnia:		317	77039	4,11
starachowicki	Brody	26	11085	2,35
	Mirzec	19	8333	2,28
	Pawłów	67	15312	4,38
	Starachowice	181	50355	3,59
	Wąchock	14	6947	2,02
razem/średnia:		307	92032	3,34
staszowski	Bogoria	36	7892	4,56
	Łubnice	11	4118	2,67
	Oleśnica	9	3908	2,30
	Osiek	17	7804	2,18
	Połaniec	24	11990	2,00
	Rytwiany	24	6343	3,78
	Staszów	90	26193	3,44
	Szydłów	8	4788	1,67
razem/średnia:		219	73036	3,00
włoszczowski	Kluczewsko	19	5238	3,63
	Krasocin	38	10733	3,54
	Moskorzew	12	2770	4,33
	Radków	21	2546	8,25
	Secemin	25	4879	5,12
	Włoszczowa	90	19755	4,56
razem/średnia:		205	45921	4,46
miasto	Kielce	674	198046	3,40
region świętokrzyski		4 724	1 257 179	3,76

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Mapa 1. Natężenie zjawiska przemocy w rodzinie w powiatach regionu świętokrzyskiego w 2016r.



Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Największe natężenie przemocy w rodzinie odnotowano w powiecie kieleckim. Wartość obliczonego wskaźnika liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców wynosi blisko **4,9**. Wysoki wskaźnik odnotowano również w powiatach: jędrzejowskim, koneckim, pińczowskim, skarżyskim oraz włoszczowskim, gdzie wartość wskaźnika mieści się w przedziale **4,0 – 4,8**. Umiarkowane natężenie przemocy według wskaźnika liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców w przedziale **3,0 – 3,9** odnotowano w powiatach: buskim, opatowskim, starachowickim, staszowskim, oraz mieście Kielce. Najmniejsze natężenie zjawiska przemocy według ww. wskaźnika występuje w powiatach: kazimierskim, sandomierskim, ostrowieckim wartość wskaźnika nie przekracza **3,0**.



V. ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM

Zespoły interdyscyplinarne powoływane są odpowiednio przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, aby podejmować indywidualne działania w stosunku do osób/rodzin doznających przemocy.

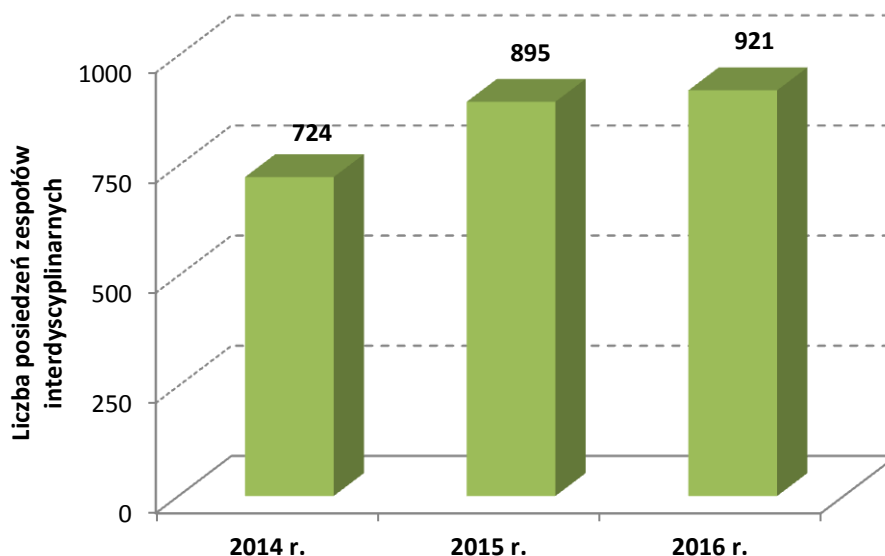
W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy.

Zespół realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.²

W regionie świętokrzyskim we wszystkich gminach powołane zostały zespoły interdyscyplinarne. Posiedzenia zespołów interdyscyplinarnych odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Wykres 9 przedstawia liczbę posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych na przestrzeni trzech lat. W świetle dostępnych danych w latach 2014-2016 nastąpił wzrost liczby posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych o 21%, co świadczy o wzroście intensywności ich działania.

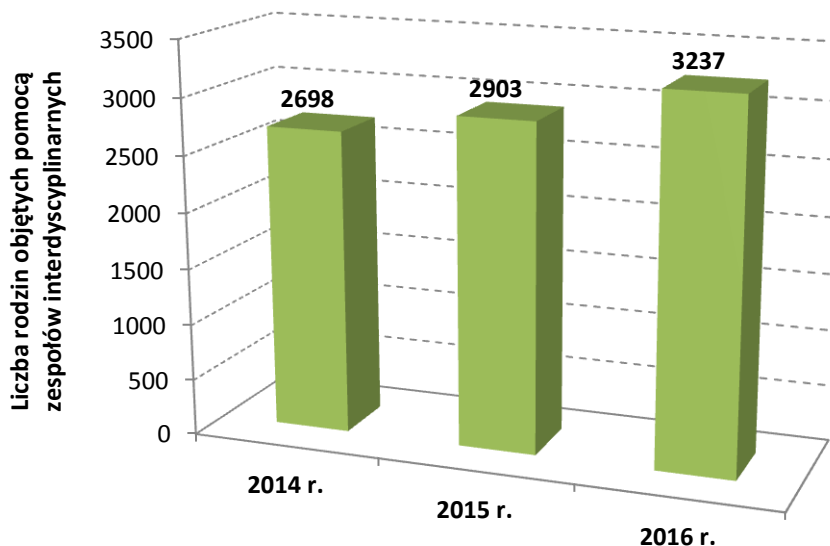
² Ustawa z dn. 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.



Wykres 9. Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

O wzroście intensywności pracy zespołów interdyscyplinarnych oprócz notowanego corocznie wzrostu liczby posiedzeń, świadczy również fakt, iż systematycznie rośnie liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych



Wykres 10. Liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

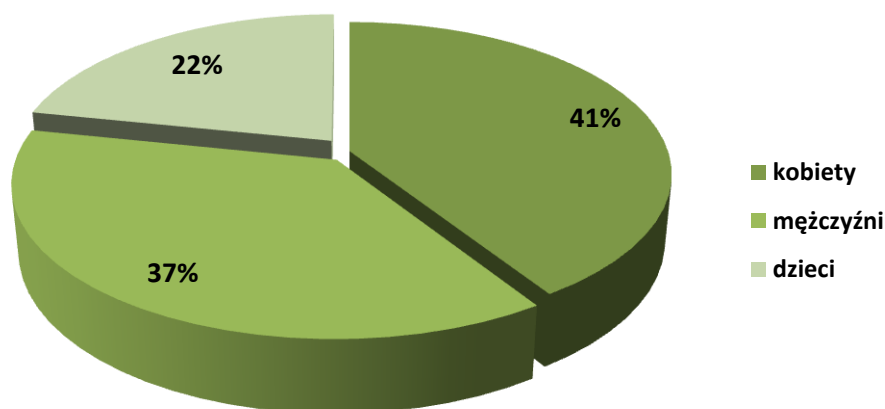


Tabela 8. Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.

Wyszczególnienie	ogółem	w tym osoby niepełnosprawne	w tym starsze
kobiety	3412	197	514
mężczyźni	3132	179	339
dzieci	1822	80	-
razem	8366	456	853

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS..

Zespoły interdyscyplinarne w 2016 roku swoją pomocą objęły **8 366 mieszkańców** świętokrzyskiego tj. o **21,3% więcej** niż w 2015 roku. Podobnie jak w 2015 roku **10% stanowiły osoby starsze**, zaś **5,4% osoby niepełnosprawne**. Analiza danych dotyczących osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych uwzględniająca zmienną płci wykazuje, iż **41% ofiar** przemocy stanowią **kobiety**, **mężczyźni** stanowią **37%** osób objętych wsparciem, natomiast **dzieci** są najmniejszą grupą objętą wsparciem i stanowią **22%** ogółu objętych wsparciem przez zespoły interdyscyplinarne.



Wykres 11. Osoby objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim ze względu na płeć i wiek w 2016 roku.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele:

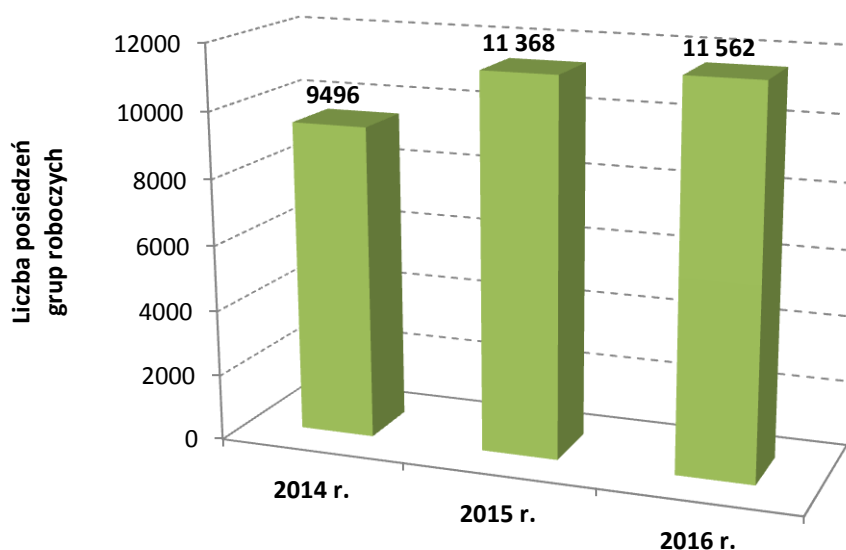
- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,

- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- w skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi, a także przedstawiciele innych podmiotów, czy specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.³



Wykres 12. Liczba posiedzeń grup roboczych w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.
Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

³ Ustawa z dn. 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

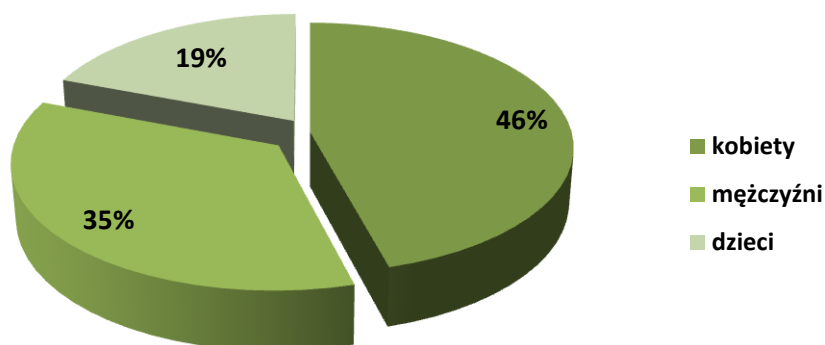


Tabela 9. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych w regionie świętokrzyskim w 2016r.

Wyszczególnienie	ogółem	w tym niepełnosprawne	w tym starsze
kobiety	4 125	292	579
mężczyźni	3 162	140	270
dzieci	1 735	76	-
razem	9 022	508	849

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Grupy robocze w 2016 roku swoim wsparciem objęły **9 022 mieszkańców** świętokrzyskiego tj. **o 15,6% więcej** niż w roku 2015, z tego niespełna **9,4%** stanowiły osoby starsze, **5,6%** osoby niepełnosprawne.



Wykres 13. Osoby objęte pomocą grup roboczych w 2016 roku w regionie świętokrzyskim ze względu na płeć i wiek.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Tabela 10. Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych wg gmin województwa świętokrzyskiego w 2016r.

Powiat	Gmina	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych	Liczba utworzonych grup roboczych	Liczba posiedzeń grup roboczych
buski	Busko-Zdrój	10	84	392
	Gnojno	4	28	66
	Nowy Korczyn	7	16	16
	Pacanów	4	28	143
	Solec-Zdrój	6	3	35
	Stopnica	4	32	56
	Tuczępy	4	17	57
	Wiślica	4	11	53
razem:		43	219	818
jędrzejowski	Imielno	4	33	55
	Jędrzejów	24	102	572
	Małogoszcz	5	22	52
	Nagłowice	4	41	41
	Oksa	4	11	25
	Sędziszów	4	159	159
	Słupia	4	24	45
	Sobków	117	54	113
	Wodzisław	4	6	49
razem:		170	452	1 111
kazimierski	Bejsce	15	0	0
	Czarnocin	16	0	0
	Kazimierza Wielka	3	13	13
	Opatowiec	8	5	7
	Skalbmierz	24	0	0
razem:		66	18	20
kielecki	Bieliny	31	42	172
	Bodzentyń	6	0	0
	Chęciny	5	46	203
	Chmielnik	4	6	17
	Daleszyce	4	323	323
	Górno	4	63	195
	Łągów	5	37	37
	Łopuszno	4	31	95
	Masłów	4	42	118
	Miedziana Góra	4	50	180
	Mniów	4	49	144
	Morawica	4	18	18
	Nowa Słupia	4	45	155
	Piekoszów	4	28	28
	Pierzchnica	4	24	98
	Raków	16	17	92
	Sitkówka-Nowiny	4	26	48
	Strawczyn	6	9	9
	Zagnańsk	4	38	86
razem:		121	894	2 018



konecki	Fałków	6	0	0
	Gowarczów	4	14	42
	Końskie	53	126	506
	Radoszyce	10	47	47
	Ruda Maleniecka	10	4	14
	Słupia (Konecka)	12	12	57
	Smyków	6	8	16
	Stąporków	10	40	254
razem:		111	251	936
opatowski	Baćkowice	4	6	11
	Iwaniska	4	9	9
	Lipnik	9	14	14
	Opatów	4	24	45
	Ożarów	4	50	76
	Sadowie	12	0	0
	Tarłów	22	22	22
	Wojciechowice	4	5	14
razem:		63	130	191
ostrowiecki	Bałtów	6	6	19
	Bodzechów	16	19	90
	Ćmielów	21	21	35
	Kunów	9	16	38
	Ostrowiec Św.	11	217	799
	Waśniów	10	8	38
razem:		73	287	1 019
pińczowski	Działoszyce	7	2	7
	Kije	4	22	31
	Michałów	28	28	28
	Pińczów	4	91	182
	Złota	14	14	24
razem:		57	157	272
sandomierski	Dwikozy	5	37	37
	Klimontów	4	2	24
	Koprzywnica	4	0	17
	Łoniów	4	41	41
	Obrazów	4	10	12
	Samborzec	5	5	22
	Sandomierz	4	84	150
	Wilczyce	5	20	20
	Zawichost	4	44	44
razem:		39	243	367
skarżyski	Bliżyn	38	3	12
	Łączna	11	11	34
	Skarżysko Kościelne	5	25	38
	Skarżysko-Kamienna	7	29	153
	Suchedniów	21	16	46
razem:		82	84	283
starachowicki	Brody	4	26	26
	Mirzec	5	15	33
	Pawłów	4	16	23
	Starachowice	8	11	37
	Wąchock	4	21	21
razem:		25	89	140

staszowski	Bogoria	4	24	96
	Łubnice	4	11	20
	Oleśnica	7	7	44
	Osiek	4	11	53
	Połaniec	4	24	136
	Rytwiany	4	12	45
	Staszów	4	90	517
	Szydłów	3	8	36
razem:		34	187	947
włoszczowski	Kluczewsko	4	15	70
	Krasocin	5	34	113
	Moskorzew	4	10	20
	Radków	11	0	0
	Secemin	4	15	34
	Włoszczowa	4	45	236
razem:		32	119	473
miasto	Kielce	5	674	2 967
region świętokrzyski		921	3 804	11 562

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.



VI. INFRASTRUKTURA W ZAKRESIE WSPARCIA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY W REGIONIE ŚWIĘTOKRZYSKIM

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.).

Infrastrukturę w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy stanowią:

- gminny ośrodek wsparcia,
- powiatowy ośrodek wsparcia,
- specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- ośrodek interwencji kryzysowej*.

Ośrodki wsparcia

Ośrodki wsparcia (gminne i powiatowe) ukierunkowane są na zabezpieczenie sytuacji osób doznających przemocy w rodzinie. Do głównych zadań ośrodka wsparcia należy wspieranie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej poprzez udzielenie natychmiastowego wsparcia psychologicznego o charakterze poradnictwa, mającego również charakter psychoterapii krótko lub długoterminowej oraz psychoedukacji w zakresie przemocy. Ośrodek zapewnia dostępność pomocy prawnej w formie konsultacji, porad oraz dostępność animowanych form samopomocy związanej z doznawaniem przemocy. Celem ośrodków wsparcia jest zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie odpowiedniego wsparcia i wszechstronnej pomocy w zrozumieniu własnej sytuacji życiowej, wzmocnienie chęci zmiany tej sytuacji w kierunku uwolnienia się od przemocy poprzez pokonanie uczucia bezradności i przywrócenie wiary we własne siły.

Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy

Specjalistyczne ośrodki wsparcia mają obowiązek zapewniania bezpłatnego całodobowego schronienia. Miejsce w takiej instytucji, która jest przeznaczona dla nie więcej

niż 30 osób, nie wymaga skierowania, nie zależy też od dochodu i jest bezpłatna. Pokrzywdzona osoba razem z dziećmi może przebywać w takim ośrodku przez 3 miesiące, w uzasadnionych szczególnie sytuacjach tych osób przypadkach jest też możliwość przedłużenia czasu zamieszkania w placówce. Podstawowe zadania ośrodka zostały podzielone na działania interwencyjne, przeprowadzane w momencie przyjęcia ofiary przemocy oraz terapeutyczno-wspomagające. Działania specjalistycznych ośrodków wsparcia polegają m.in.: na opracowaniu indywidualnego planu pomocy, udzielania poradnictwa i konsultacji wychowawczych, prowadzenia grup wsparcia i terapii indywidualnej. Ośrodek musi też zapewnić odpowiednie warunki bytowe i mieszkalne. Prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat.

Punkt konsultacyjny

Punkt konsultacyjny jest najmniejszą placówką świadczącą podstawową pomoc osobom i rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie, a jego działania mają charakter lokalny (teren gminy). Ponadto udziela on natychmiastowej pomocy o charakterze wsparcia psychologicznego. Prowadzi działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. W razie potrzeby punkt powinien także udzielić pomocy w zakresie zorganizowania schronienia osobom/rodzinom zagrożonym przemocą. Punkt taki powinien być otwarty w określone dni tygodnia. W siedzibie punktu konsultacyjnego w widocznym, ogólnodostępnym miejscu powinna znajdować się informacja dotycząca możliwości uzyskania natychmiastowej pomocy w godzinach. Punkty konsultacyjne prowadzą ośrodki pomocy społecznej, w których zatrudnieni są odpowiedni specjaliści lub zapewniają w określonych dniach i godzinach ich dyżury tj.: psycholog, pedagog, prawnik, specjalizujący się w ochronie osób pokrzywdzonych. Często poza indywidualnymi konsultacjami ofiary przemocy mogą uczestniczyć w cyklicznych spotkaniach grup wsparcia.

Ośrodek interwencji kryzysowej*

Ośrodek interwencji kryzysowej (OIK)* realizuje zadania w zakresie poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej. Podstawowym celem ośrodka jest prowadzenie interdyscyplinarnych działań w zakresie interwencji kryzysowej, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemem przemocy, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan



chronicznej niewydolności psychospołecznej. W celu właściwego udzielenia pomocy OIK powinien w pierwszej kolejności przeprowadzić diagnozę sytuacji kryzysowej (ocena stanu psychicznego osoby doznającej przemocy, identyfikacja źródła kryzysu) i w zależności od rozpoznania podjąć dalsze działania na rzecz osób w kryzysie, by zapewnić im kompleksową pomoc. W ramach interwencji kryzysowej OIK musi prowadzić: indywidualne i rodzinne poradnictwo psychologiczne, indywidualną bądź rodzinną psychoterapię w sytuacjach skrajnie urazowych, specjalistyczne poradnictwo prawne, pracę socjalną, animowane grupy samopomocowe i grupy wsparcia. W sytuacjach uzasadnionych ośrodek powinien udzielić pomocy w natychmiastowym zorganizowaniu schronienia dla osoby doznającej przemocy, bądź udzielenia, w przypadku placówek z miejscami całodobowymi, schronienia do 3 miesięcy. Ośrodek interwencji kryzysowej podejmuje także działania pomocowe w środowisku osób zagrożonych przemocą (poza placówką).

Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Podstawowe standardy i zadania, szczególnych ośrodków wsparcia jakimi są domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży określa §2 i §3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży z dnia 8 marca 2005 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 418 z późn. zm.). Ze względu na charakter prowadzonej działalności wskazane byłoby, aby pracownicy domu dla matek pracujący z ofiarami przemocy ukończyli szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy o tematyce zgodnej z wytycznymi do prowadzenia szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Część kadry powinna ukończyć szkolenia z zakresu interwencji kryzysowej.

Do zadań własnych samorządów powiatowych należy zapewnienie miejsc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w ośrodkach interwencji kryzysowej. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ani inny akt prawny nie podaje definicji OIK. Ze sprawozdań „Przemoc” wynika, iż w regionie funkcjonuje **12 OIK z tego 7 na poziomie powiatów (w tym powiat kielecki zleca prowadzenie OIK pozarządową przez Caritas Diecezji Kieleckiej), oraz **5 na poziomie samorządów gminnych**. Spośród OIK funkcjonujących na poziomie powiatów 4 posiada miejsca całodobowe, na poziomie gmin 1 OIK posiada miejsca całodobowe. Tym samym w regionie funkcjonuje 5 OIK, które można uznać za podmioty wypełniające swoje zadania w sposób kompleksowy. W mieście Kielce zadania w zakresie interwencji kryzysowej realizuje specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy, który posiada miejsca całodobowe.*

Tabela 11. Infrastruktura w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2016r.

Nazwa	Liczba	Liczba miejsc	Liczba miejsc całodobowych	Liczba osób korzystających			Podmiot
				Kobiet	Mężczyzn	Dzieci	
gminny ośrodek wsparcia	0	0	0	0	0	0	Gmina
powiatowy ośrodek wsparcia	0	0	0	0	0	0	Powiat
specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	1	1716	10	1222	449	45	Powiat
punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	31	-	-	512	114	69	Gmina
dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	1	15	15	1	0	3	Powiat
ośrodek interwencji kryzysowej*	7	359	35	314	16	42	powiat
	5	53	10	149	5	32	gmina
w tym liczba punktów interwencji kryzysowej	4	43	-	148	5	30	gmina
liczba innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc	3	5	0	180	31	0	powiat
	6	60	0	3	0	94	gmina

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Według danych z Centralnej Aplikacji Statystycznej na terenie regionu świętokrzyskiego w 2016 roku funkcjonowało 31 punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (o 1 więcej niż w 2015 roku), 12 ośrodków interwencji kryzysowej*, 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.



Specjalistyczny ośrodek wsparcia swymi oddziaływaniami objął **1 716 mieszkańców** świętokrzyskiego: 449 mężczyzn, 1 222 kobiet i 45 dzieci. Specjalistyczny ośrodek wsparcia posiada 10 miejsc całodobowych dla osób dotkniętych przemocą. Wykazane w CAS ośrodki interwencji kryzysowej w regionie dysponują łącznie 412 miejscami, w tym 45 to miejsca całodobowe. Ze wsparcia OIK w 2015 roku skorzystało 463 kobiet, 21 mężczyzn oraz 74 dzieci. Natomiast dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży posiada 15 miejsc całodobowych - ze wsparcia skorzystała 1 kobieta i 3 dzieci. W oparciu o dane zawarte w sprawozdaniu CAS w ostatnim roku został utworzony 1 punkt konsultacyjny w gminie Mniów. W regionie świętokrzyskim z 31 punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie skorzystało w sumie 695 osób z czego 73,6% stanowią kobiety, 16,4% mężczyźni i 10% dzieci.

Tabela 12. Rozmieszczenie infrastruktury wsparcia w obszarze przeciwdziałania przemocy w 2016 roku, powiaty regionu świętokrzyskiego.

Lp.	Powiat	Liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	Liczba punktów konsultacyjnych	Liczba domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej	
		PCPR/ MOPR	OPS	PCPR	PCPR	OPS
1	buski		1			
2	jędrzejowski		4		1*	
3	kazimierski		2		1*	
4	kielecki		5		1 (Caritas)*	
5	konecki		2		1	1
6	opatowski		3			
7	ostrowiecki		1			1*
8	pińczowski		3		1*	
9	sandomierski		3			1
10	skarżyski		2		1	2
11	starachowicki		1		1	
12	staszowski		3			
13	włoszczowski		1			
14	Miasto Kielce	1*		1		
	Razem:	1	31	1	7	5

*posiada miejsca całodobowe

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W powiecie buskim znajduje się 1 punkt konsultacyjny; jest to jeden z powiatów w którym obserwujemy najmniej rozwiniętą infrastrukturę przeznaczoną dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Na terenie powiatu jędrzejowskiego znajdują się 4 punkty konsultacyjne w gminach: Imielno (1), Sędziszów (1), Sobków (2) oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej* prowadzony przez powiatowe centrum pomocy rodzinie, które posiada miejsca całodobowe.

Powiat kazimierski posiada 2 punkty konsultacyjne: w Kazimierzy Wielkiej (1) i Opatowcu (1) oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej* prowadzony przez powiatowe centrum pomocy rodzinie, które posiada miejsca całodobowe.

W największym powiecie kieleckim znajduje się 5 punktów konsultacyjnych w: Chęcinach (1), Górnem (1), Mniowie (1), Pierzchnicy (1) i Zagnańsku (1) oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej* z miejscami noclegowymi prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej.

W powiecie koneckim znajdują się 2 punkty konsultacyjne w: Słupi (koneckiej) (1) i Stąporkowie (1), oraz 2 ośrodki interwencji kryzysowej*: 1 prowadzony przez powiatowe centrum pomocy rodzinie w Końskich i 1 prowadzony przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskich.

W powiecie opatowskim znajdują się 3 punkty konsultacyjne prowadzone przez ośrodki pomocy społecznej w: Lipniku (1), Opatowie (1) i Wojciechowicach (1).

Powiat ostrowiecki na swoim terenie posiada 1 punkt konsultacyjny w Bodzechowie i 1 ośrodek interwencji kryzysowej* posiadający miejsca całodobowe prowadzony przez MOPS w Ostrowcu Świętokrzyskim.

W powiecie pińczowskim funkcjonują 3 punkty konsultacyjne: w Kijach (1), Michałowie (1) i Pińczowie (1) oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej* z miejscami całodobowymi prowadzony przez PCPR w Pińczowie.

Powiat sandomierski również posiada 3 punkty konsultacyjne: w Klimontowie (1), Obrazowie (1) i Wilczycach (1) oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej* prowadzony przez MOPS w Sandomierzu.

Na terenie powiatu skarżyskiego funkcjonują 2 punkty konsultacyjne: w miejscowościach Bliżyn (1) i Łączna (1), 3 ośrodki interwencji kryzysowej* prowadzone przez: PCPR w Skarżysku-Kamiennej (1) oraz MOPS w Skarżysku Kamiennej (1) i M-GOPS w Suchedniowie (1).

W powiecie starachowickim funkcjonuje 1 punkt konsultacyjny prowadzony przez MOPS w Starachowicach oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej* prowadzony przez Powiat Starachowicki.

W powiecie staszowskim funkcjonują 3 punkty konsultacyjne prowadzone przez ośrodki pomocy społecznej w: Połańcu (1), Staszowie (1) i Szydłowie (1). Na terenie powiatu



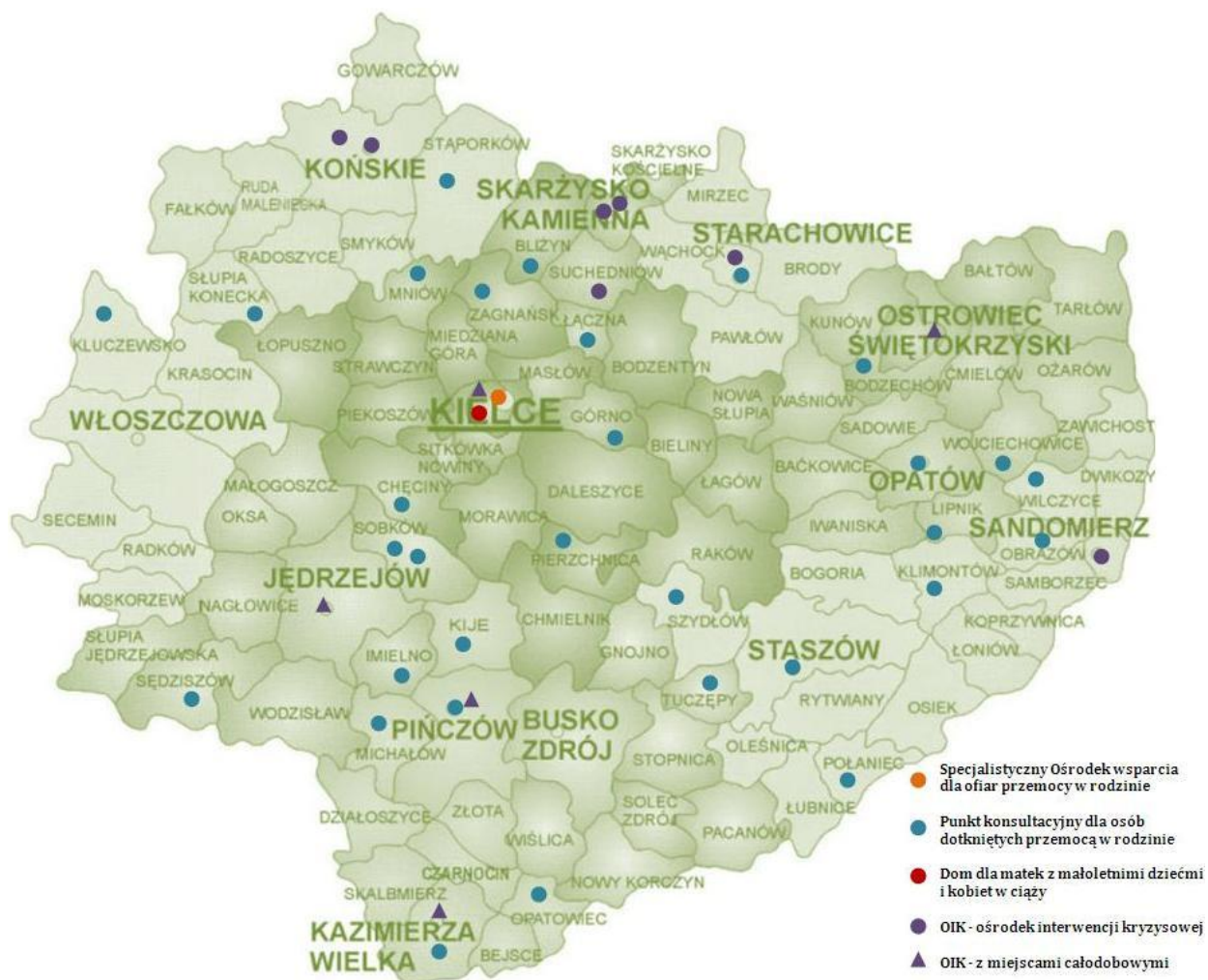
staszowskiego nie występują inne placówki świadczące pomoc dla osób dotkniętym przemocą w rodzinie.

W powiecie włoszczowskim funkcjonuje tylko 1 punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie w Kluczewsku. Powiat włoszczowski nie posiada dodatkowej infrastruktury i jest jednym z powiatów o najniższym poziomie rozwoju infrastruktury zapewniającej pomoc osobom dotkniętym przemocą.

Miasto Kielce w swojej infrastrukturze posiada 2 punkty prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie: 1 specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży – jedyne tego typu placówki w regionie. Miasto Kielce nie prowadzi OIK, jednakże funkcję placówki wypełnia specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, który zapewnia miejsca noclegowe.

Infrastruktura wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie jest rozmieszczona nierównomiernie, a tym samym zabezpieczenie wsparcia, dostępność do usług jest niewystarczająca. Na 102 gminy 66 nie dysponuje infrastrukturą zapewniającą wsparcie dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie.

Mapa 2. Rozmieszczenie infrastruktury wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2016 roku.



Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.



VII. PORADNICTWO I INNE FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W ŚWIĘTOKRZYSKICH POWIATACH I GMINACH

W ramach udzielania pomocy osobom, które doświadczyły przemocy, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przewiduje następujące formy: poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne i socjalne, ochronę przed dalszym krzywdzeniem (uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zakaz kontaktowania się z ofiarą), zapewnienie schronienia w ośrodkach dla ofiar przemocy.

Tabela 13 prezentuje dane dotyczące form wsparcia osób dotkniętych przemocą wraz z liczbą osób objętych poradnictwem w latach 2014-2016, z podziałem na jednostki prowadzące poradnictwo.

Tabela 13. Liczba osób objętych wsparciem w formie poradnictwa w regionie świętokrzyskim na poziomie powiatów i gmin w latach 2014-2016.

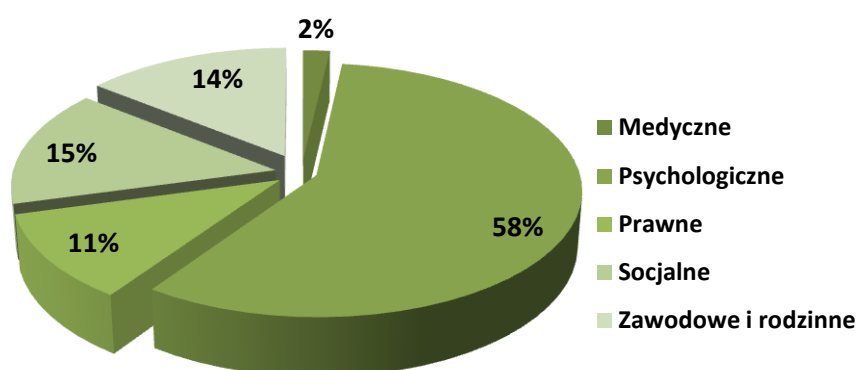
Podmiot:	Powiat (14)			Gmina (101)		
Poradnictwo:	2014r.	2015r.	2016r.	2014r.	2015r.	2016r.
medyczne	201	82	93	63	74	72
psychologiczne	2 728	2 889	2908	1 384	1 472	1199
prawne	1 029	1 231	560	592	755	562
socjalne	634	516	754	3 185	3 434	3070
zawodowe i rodzinne	574	1 264	718	532	779	493
Razem	5 166	5 982	5 033	5 756	6 514	5396

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W 2016 roku z poradnictwa świadczonego przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na poziomie gminy udzielono: 5 396 porad ogółem dla 3 734 osób dotkniętych przemocą w rodzinie, czyli o 6,5% mniej niż w roku 2015. Z poradnictwa świadczonego na poziomie powiatu skierowanego do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2016 roku udzielono 5 033 porad ogółem dla 2 973 osób, tj. o 15,8% mniej niż w 2015 roku.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Na poziomie powiatowych centrów pomocy rodzinie w 2016 roku podobnie jak w latach poprzednich najczęściej osób skorzystało ze **wsparcia psychologicznego – 2 908 osoby o 19 osób więcej niż w 2015 roku**. W monitorowanym okresie ofiary przemocy najrzadziej korzystały ze wsparcia w **zakresie poradnictwa medycznego - 93 osoby o 11 mniej niż w 2015 roku**. **Poradnictwem zawodowym i rodzinnym** w okresie monitoringu objętych zostało: **718 osób**, tj. o **43,2% mniej** w stosunku do 2015 roku. Natomiast z **poradnictwa prawnego** w roku 2016 skorzystało łącznie **560 osób**, czyli o ponad 54,5% mniej w odniesieniu do 2015 roku.



Wykres 14. Procentowy rozkład liczby osób objętych w wsparciem w formie poradnictwa przez świętokrzyskie powiaty w 2016r.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Ośrodki Pomocy Społecznej

W 2016 roku w świętokrzyskich ośrodkach pomocy społecznej najczęściej osób skorzystało z **poradnictwa socjalnego 3 070 osoby**, tj. o **10,6% mniej** niż w 2015 roku. **Poradnictwem medycznym** zostały objęte **72 osoby**. Z **poradnictwa psychologicznego** w roku oceny skorzystały **1 199 osób**, tj. **mniej o 18,5%** w odniesieniu do 2015 roku. Z **poradnictwa prawnego** w 2016 roku skorzystały łącznie **562 osoby**; co w stosunku do 2015 roku stanowi **spadek o 25,5%**. Natomiast w ramach **poradnictwa zawodowego i rodzinnego** wsparcie otrzymało **493 osób**, czyli o **36,7% mniej** i jest to **największy spadek w zakresie poradnictwa** świadczonego na poziomie samorządów gminnych w stosunku do 2015 roku.



Grupy wsparcia

Ta forma wsparcia jest prowadzona w formie warsztatów dla ofiar przemocy w rodzinie. Są to grupy półotwarte, tzn. w każdym stadium grupy może przyłączyć nowa osoba. Praca warsztatowa w ramach grup opiera się na zasobach i potencjale podopiecznych. Jest to jedna z najlepszych i najskuteczniejszych metod, dzięki której grupa wsparcia jest w stanie zmotywować i wskazać podopiecznym ich możliwości i umiejętności, których nie wykorzystują do końca w życiu codziennym. Dzięki działaniom podejmowanym w ramach warsztatów uczestnicy odkrywają swój potencjał i uczą się jak z niego korzystać i wykorzystywać w zmaganiu się z trudnościami codziennego życia, w tym przede wszystkim w zatrzymaniu przemocy.

Realizacja zadania dla grup wsparcia polega w szczególności na:

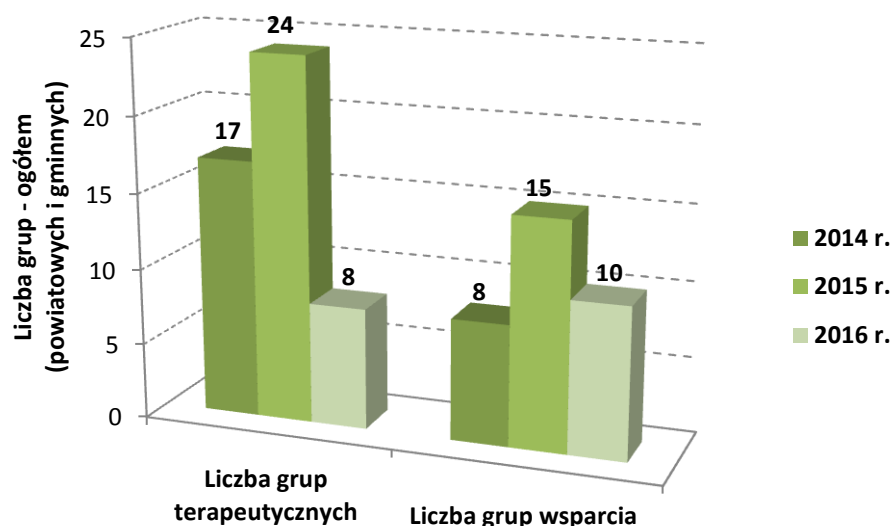
- motywowaniu do podejmowania działań mających na celu przerwanie występowania przemocy w rodzinie;
- organizowaniu spotkań dla ofiar przemocy w ramach grup warsztatowych z wykorzystaniem technik ułatwiających komunikację społeczną;
- prowadzeniu treningów asertywności i rozwoju osobistego ukierunkowanych m.in. na wyjaśnieniu znaczenia asertywności w życiu codziennym, stosowaniu asertywności i rozwoju osobistego w życiu rodzinnym i zawodowym, radzenie sobie z konfliktem, nabieranie werbalnej i niewerbalnej pewności siebie oraz wykorzystanie własnego potencjału dla wzmocnienia wiary w siebie.

Grupa terapeutyczna

Przeznaczona dla osób doświadczających przemocy. Ma charakter otwarty, interwencyjny, choć spełnia też jednocześnie funkcję terapeutyczną. Grupa powinna być prowadzona przez dwóch terapeutów. Każdy pacjent przychodzi na spotkania tak długo, jak długo trwają różne uruchomione przez niego procedury prawne, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Kobiety najczęściej uczęszczają na zajęcia od 1 roku do półtora roku. Warunkiem kwalifikacji do grupy jest diagnoza pacjentki, brak przeciwwskazań osobowościowych do terapii grupowej i bieżące doświadczanie jakiegokolwiek formy przemocy ze strony partnera. Głównym celem pracy z kobietami doświadczającymi przemocy jest zapewnienie im bezpieczeństwa, czyli uczenie działań skierowanych na zatrzymanie przemocy. Cel ten osiągany jest poprzez przygotowywanie pań do wszczęcia spraw w sądzie (np. sprawa o znęcanie, sprawa o rozwód wraz z eksmisją) i pracę nad zmianą ich

psychologicznego funkcjonowania, aby przeciwdziałać procesowi wyuczonej bezradności, oraz wzmacniać ich kompetencje osobiste i społeczne⁴.

W 2016 roku odnotowano spadek liczby grup terapeutycznych ogółem o 66%, podobnie jak i liczba grup wsparcia ogółem uległa zmniejszeniu o 33% w odniesieniu do 2015 roku (wykres 15).



Wykres 15. Trend liczby grup terapeutycznych i wsparcia w latach 2014-2016 – region świętokrzyski. Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Tabela 14. Liczba powiatowych i gminnych grup terapeutycznych i wsparcia w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.

Podmiot	Powiat (14)			Gmina (101)		
	2014r.	2015r.	2016r.	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba grup terapeutycznych	8	12	6	9	12	2
Liczba grup wsparcia	4	6	6	4	9	4

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Diagnoza obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykazała, iż w roku 2016 w regionie obserwujemy znaczący spadek liczby funkcjonujących na poziomie samorządów gminnych grup terapeutycznych oraz wsparcia, natomiast w przypadku samorządów powiatowych grup terapeutycznych.

⁴ Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia"



Tabela 15. Liczba grup terapeutycznych i grup wsparcia w 2016 roku w świętokrzyskich powiatach i gminach.

Podmiot odpowiedzialny	Powiat (14)		Gmina (101)	
	2015r.	2016r.	2015r.	2016r.
powiat buski	1 gr. wsparcia	1 gr. wsparcia	0	0
- Busko-Zdrój	0	0	0	2 gr. wsparcia
powiat jędrzejowski	0	0	0	0
- Jędrzejów	0	0	1 gr. terapeutyczna 1 gr. wsparcia	1 gr. terapeutyczna 1 gr. wsparcia
powiat kazimierski	0	0	0	0
powiat kielecki	0	0	0	0
powiat konecki	0	0	0	0
- Końskie	0	0	1 gr. wsparcia	0
- Stąporków	0	0	11 gr. terapeutycznych	0
powiat opatowski	0	0	0	0
powiat ostrowiecki	0	0	0	0
- Ostrowiec Świętokrzyski	0	0	0	1 gr. terapeutyczna 1 gr. wsparcia
powiat pińczowski	0	0	0	0
powiat sandomierski	2 gr. terapeutyczne	0	0	0
powiat skarżyski	1 gr. wsparcia	0	0	0
powiat starachowicki	0	0	0	0
- Pawłów	0	0	4 gr. wsparcia	0
- Starachowice	0	0	2 gr. wsparcia	0
powiat staszowski	0	0		0
- Staszów	0	0	1 gr. wsparcia	0
powiat włoszczowski	0	0	0	0
Miasto Kielce	10 gr. terapeutycznych 4 gr. wsparcia	6 gr. terapeutycznych 5 gr. wsparcia	-	-

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Mapa 3. Przestrzenne rozmieszczenie grup terapeutycznych i wsparcia w 2016 roku w regionie świętokrzyskim.



Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

Obowiązek realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie określony został przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Programy te powinny stanowić część całego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełniać różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców. Podstawowym celem tych wszystkich działań jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

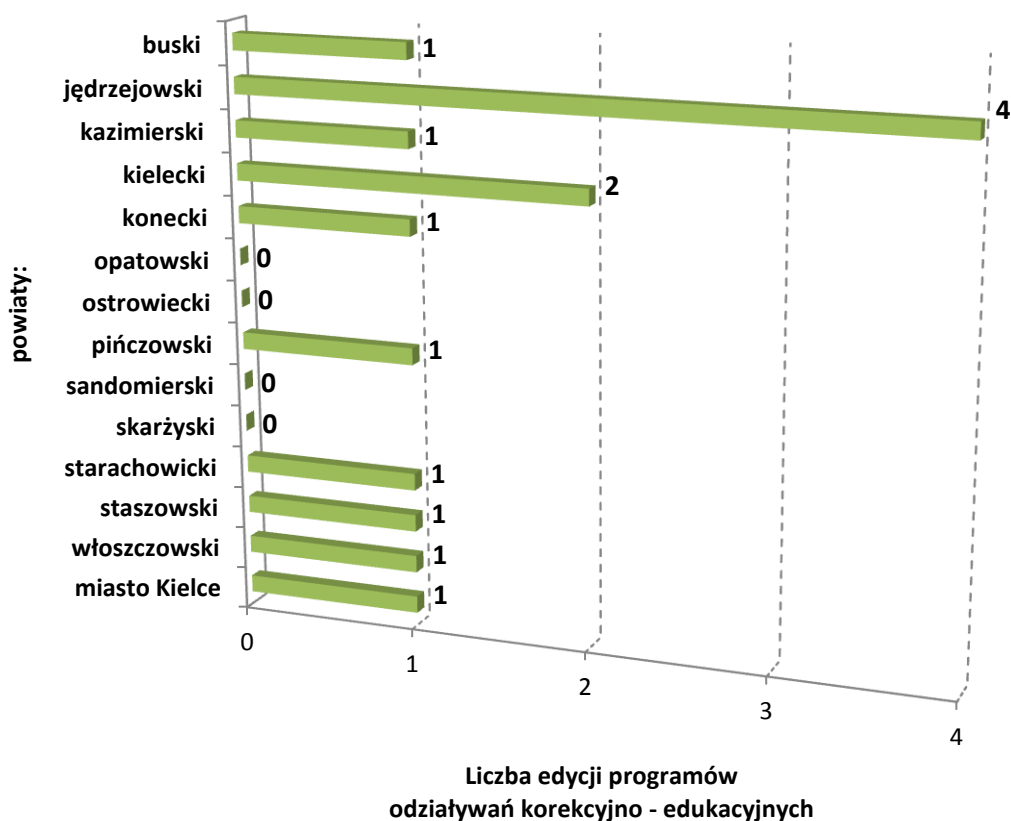
Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie powinny być prowadzone w formie programów działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych, ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, które zmniejszą ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększą ich



zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Instytucje i organizacje realizujące programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, powinny tworzyć system monitorowania zachowania związanego z przemocą u osób uczestniczących w programie, w trakcie trwania programu i do 3 lat po jego zakończeniu oraz współpracować z instytucjami i organizacjami prowadzącymi programy przeciwdziałania przemocy i pomagania ofiarom przemocy w rodzinie.⁵

W 2016 roku najwięcej programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych realizował powiat jędrzejowski (4) oraz powiat kielecki (2). Najmniej programów zrealizowano w powiatach: buskim (1), kazimierskim (1), koneckim (1), pińczowskim (1), starachowickim (1), staszowskim (1), skarżyskim (1), włoszczowskim (1) oraz w mieście Kielce (1).



Wykres 16. Liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych realizowanych w świętokrzyskich powiatach w 2016r.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

⁵ Wytyczne do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, Załącznik nr 2 do Programu.

4 powiaty nie realizowały programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. Były to powiaty: opatowski, ostrowiecki, sandomierski oraz skarżyski.

Tabela 16. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2016r.

	kobiety	mężczyźni	Razem
Liczba osób które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	11	154	165
Liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	4	43	47
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	1	3	4

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W regionie świętokrzyskim w 2016 roku nastąpił **wzrost liczby osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych o ponad 6%** w stosunku do 2015 roku. Natomiast odnotowano blisko **8% spadek liczby osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych** w badanym okresie w odniesieniu do roku poprzedzającego diagnozę.

Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2016 roku wykazuje, iż **w programie uczestniczą głównie mężczyźni, 154 przystąpiło do programu, z czego 27,9% ukończyło.** Blisko **7% mężczyzn** po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego **powróciło do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.**

Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych

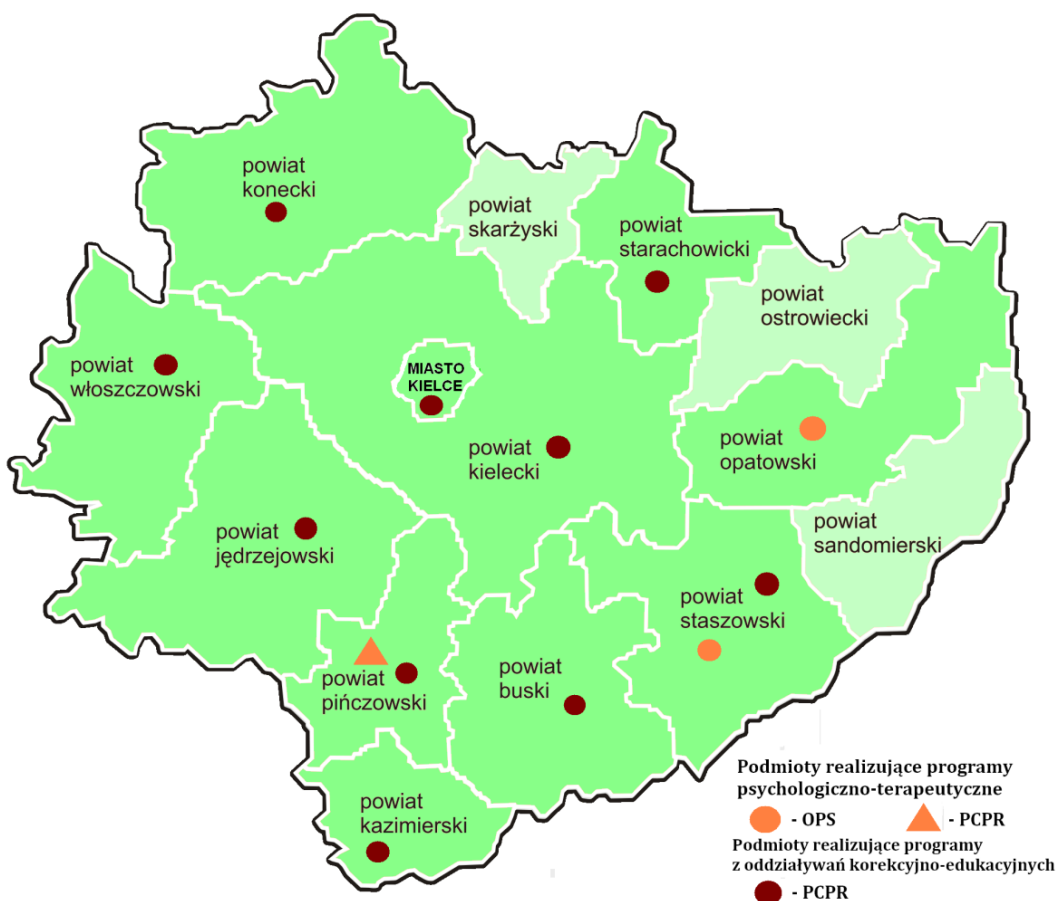
Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań określa Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie dokonywana jest przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym i powiatowym we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Termin realizacji opracowania i realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych określony został do 2020 roku zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu.⁶

⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2020, Załącznik do uchwały nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.



W regionie świętokrzyskim w 2016 roku podobnie jak w latach poprzednich odnotowujemy znaczące deficyty w zakresie realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych. Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w regionie opracowane zostały przez: PCPR w Pińczowie, OPS w Tarłowie w powiecie opatowskim oraz OPS w Połańcu w powiecie staszowskim. Pozostałe jednostki nie realizowały tego typu oddziaływań. W 2016 roku w **programach psychologiczno-terapeutycznych uczestniczyło 18 mężczyzn, 7 z nich pozytywnie ukończyło program, natomiast 2 osoby po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.**

Mapa 4. Samorzady realizujące programy psychologiczno-terapeutycznych oraz programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w regionie świętokrzyskim w 2016r.



Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W przypadku programów z oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi w 2016 roku **11 podmiotów realizowało program**. Według przeprowadzonej analizy danych powiat jędrzejowski realizował **4** programy, powiat kielecki **2** programy, natomiast w 8 powiatach (buskim, kazimierskim, koneckim, opatowskim, pińczowskim, starachowickim, staszowskim, włoszczowskim) oraz mieście Kielce realizowano po **1** programie z oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi.

Według diagnozy obejmującej okres monitoringu **programów z oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi nie prowadzą 3 powiaty: ostrowiecki, sandomierski i skarżyski**.



VIII. POZOSTAŁE DZIAŁANIA SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH I GMINNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

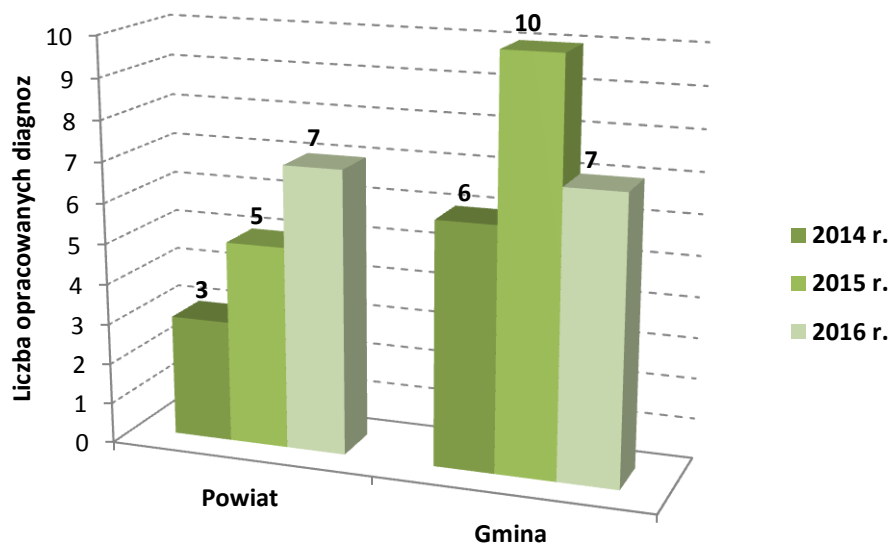
W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostały dane dotyczące działań podejmowanych na poziomie samorządów powiatowych i gminnych, a realizowanych w ramach „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016” takich, jak: opracowanie diagnoz zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gmin, powiatów, działania edukacyjne na temat zjawiska przemocy, opracowanie programów służących działaniom profilaktycznym, udzielenie specjalistycznej pomocy, promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, współpraca pomiędzy instytucjami rządowymi, samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Analiza obejmuje również dane dotyczące zleczanych i wspólnie realizowanych projektów przez jednostki gminne i powiatowe w regionie w 2016 roku. Uwzględnione zostały dane ilościowe dot. upowszechniania informacji i edukacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Tabela 17. Liczba opracowanych diagnoz przez świętokrzyskie powiaty i gminy w latach 2014-2016.

Podmiot	Powiat (14)*			Gmina (102)		
	2014r.	2015r.	2016r.	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba opracowanych diagnoz	3	5	7	6	10	7

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W oparciu o zgromadzone dane w 2016 roku w regionie świętokrzyskim odnotowano wzrost liczby opracowanych diagnoz zjawiska przemocy na poziomie powiatów (**wzrost o 2**), natomiast w przypadku gmin odnotowujemy spadek liczby opracowanych diagnoz zjawiska przemocy w rodzinie (**spadek o 3**).



Wykres 17. Liczba opracowanych diagnoz przez powiaty i gminy w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W 2016 roku 5 powiatów opracowało diagnozy zjawiska przemocy są to powiaty: jędrzejowski (1), kazimierski (1), opatowskiego (1), ostrowiecki (3) oraz włoszczowski (1).

W roku analizy diagnoza opracowana została przez 7 ośrodków pomocy społecznej, są to: **Kazimierza Wielka, Chmielnik, Sitkówka-Nowiny, Zagnańsk, Falków, Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski.**

Tabela 18. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej zjawiska przemocy w rodzinie przez świętokrzyskie powiaty i gminy w latach 2014-2016.

Podmiot	Powiat (14)			Gmina (101)		
	2014r.	2015r.	2016r.	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba lokalnych kampanii społecznych	16	15	19	23	20	19
Liczba osób, którym udzielono informacji	2019	2032	131	115	84	75
Liczba podjętych inicjatyw	3	45	43	4	14	9

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

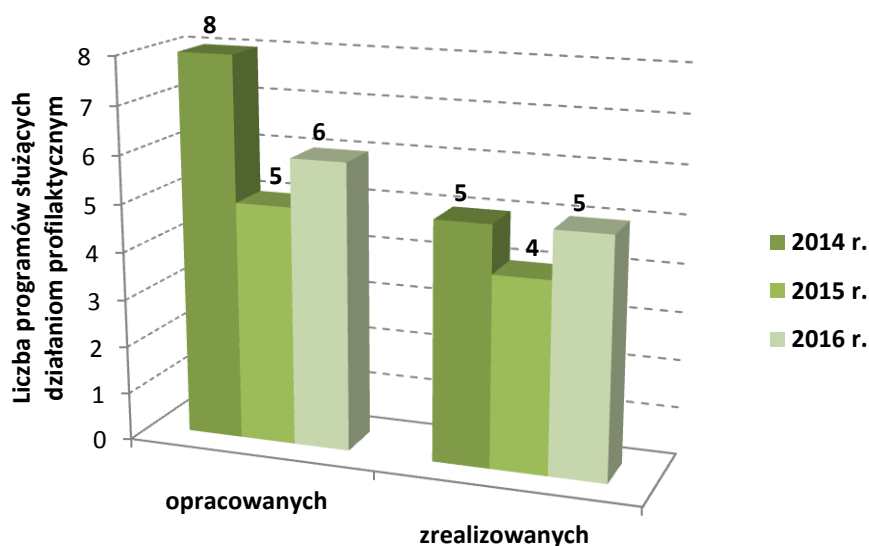
W roku 2016 w stosunku do roku 2015 w regionie odnotowano wzrost liczby zrealizowanych kampanii społecznych podnoszących poziom wiedzy i świadomości społecznej zjawiska przemocy w powiatach, które zorganizowały **19 kampanii**. W przypadku prowadzenia lokalnych kampanii społecznych w gminach w odniesieniu do 2015 roku odnotowano nieznaczny **spadek z 20 do 19 prowadzonych kampanii** w 2016 roku.



Udzielanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmuje współpracę pomiędzy organami samorządu terytorialnego, a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły czy związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich.

Odnotowano znaczny **spadek liczby osób, którym udzielono informacji** z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na szczeblu powiatów: **z 2 032 osób do 131 osób** w 2016 roku. W roku analizy w gminach odnotowano **10,7% spadek liczby osób, którym udzielono informacji** z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w odniesieniu do 2015 roku.

Analiza danych wykazuje na spadek liczby podjętych inicjatyw służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zarówno przez pcp-r-y (**spadek o 2**), jak i ops-y (**spadek o 5**).



Wykres 18. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W okresie objętym monitoringiem **odnotowano wzrost liczby opracowanych programów profilaktycznych w regionie** w odniesieniu do 2015 roku, mimo to został wykazany **spadek liczby bezpośrednich odbiorców programów** w odniesieniu do 2015 roku **z 2381 do 721 uczestników programów** w 2016 roku.

Tabela 19. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym w świętokrzyskich powiatach w latach 2014-2016.

Powiat	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba opracowanych programów	8	5	6
Liczba zrealizowanych programów	5	4	5
Liczba uczestników programów	399	2 381	721

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

W roku analizy powiaty opracowały **6 programów** służących działaniom profilaktycznym i mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Programy służące działaniom profilaktycznym opracowały powiaty: jędrzejowski (1), pińczowski (1), opatowski (1) oraz miasto Kielce (3).

Tabela 20. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w latach 2014-2016.

Podmiot	Powiat (14)			Gmina (101)		
	2014r.	2015r.	2016r.	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba opracowanych programów	10	10	11	81	76	89

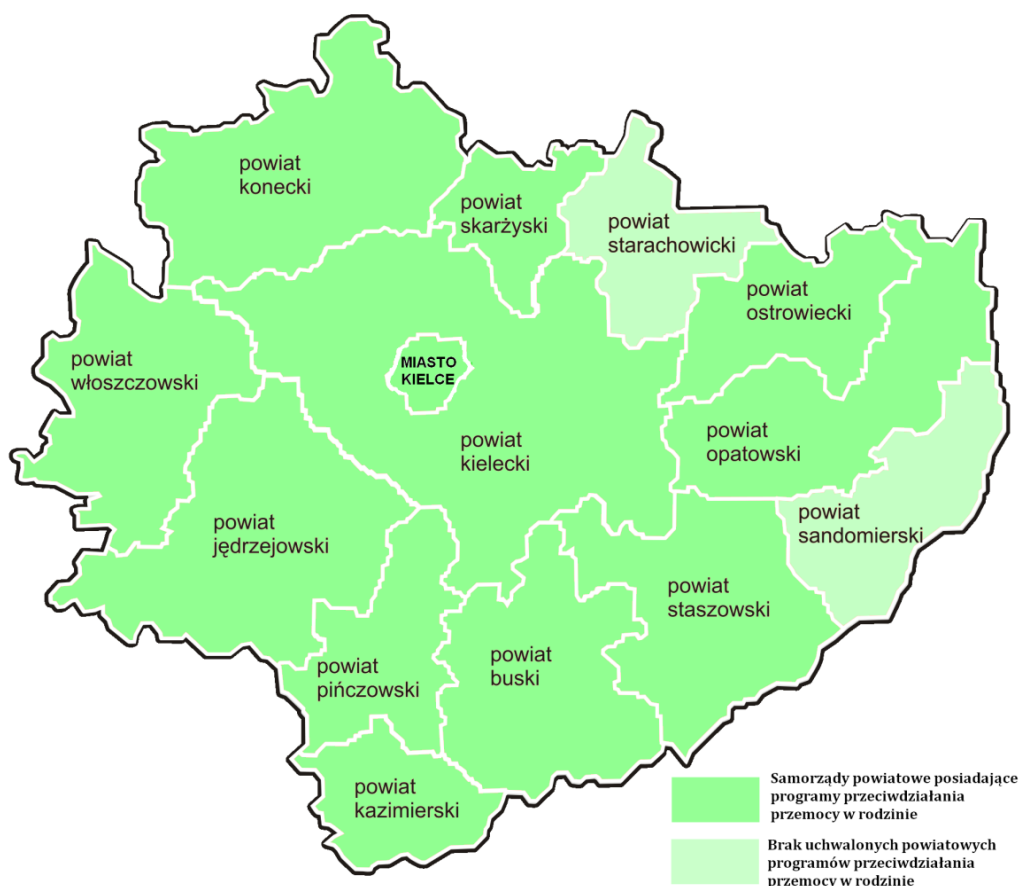
Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Wzrosła liczba gmin i powiatów, które posiadają aktualny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W regionie świętokrzyskim w roku monitoringu aktualne programy wykazało **11 powiatów**.

Powiaty sandomierski, starachowicki oraz miasto Kielce według danych Centralnej Aplikacji Statystycznej w 2016 roku nie opracowały programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.



Mapa 5. Programy przeciwdziałania przemocy opracowane przez powiaty stan na 2016r.

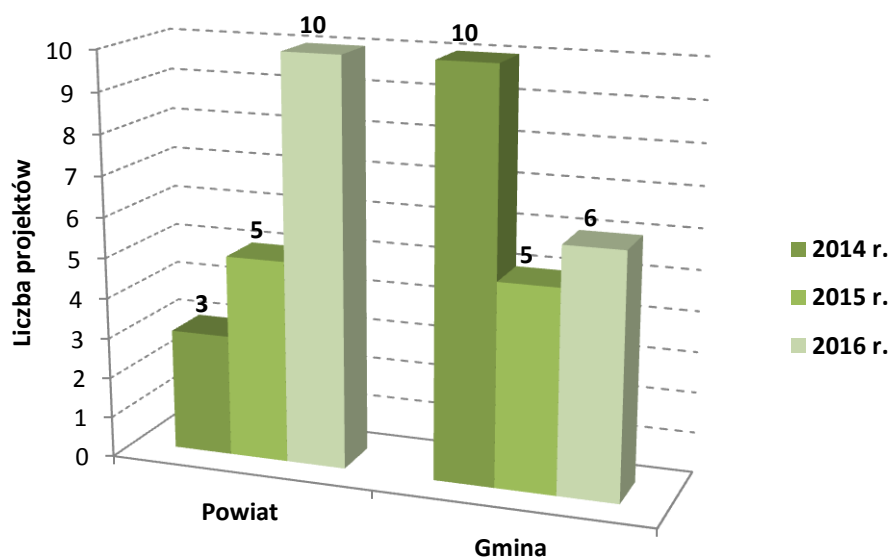


Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Tabela 21. Liczba programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie opracowanych przez świętokrzyskie gminy – stan na 2016r.

Lp.	Powiat	Liczba gmin	Liczba programów	Gminy, które nie opracowały programu przeciwdziałania przemocy:
1	buski	8	7	Gnojno
2	jędrzejowski	9	9	-
3	kazimierski	5	5	-
4	kielecki	19	14	Chmielnik, Daleszyce, Bieliny, Miedziana Góra, Mniów, Strawczyn.
5	konecki	8	6	Słupia (konecka), Gowarczów.
6	opatowski	8	7	Tarłów
7	ostrowiecki	6	6	-
8	pińczowski	5	4	-
9	sandomierski	9	8	Zawichost
10	skarżyski	5	5	-
11	starachowicki	5	4	Pawłów
12	staszowski	8	7	Połaniec
13	włoszczowski	6	6	-
14	miasto Kielce	1	1	-

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.



Wykres 19. Liczba zlecanych i wspólnie realizowanych projektów w latach 2014-2016.

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

Współpraca pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizowana jest zarówno przez powiaty jak i gminy. W 2016 roku **2 powiatowe centra pomocy rodzinie zlecały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy dla NGO's**. W tej formie zostało zrealizowanych łącznie 10 projektów, w tym: PCPR w Jędrzejowie (**2**) oraz PCPR w Kielcach (**8**). Współpraca z NGO's w przedmiotowym zakresie realizowana była przez **6 ośrodków pomocy społecznej tj.:** w gminach: Gowarczów (w powiecie koneckim); Sandomierz, Wilczyce (w powiecie sandomierskim); Mirzec, Starachowice (w powiecie starachowickim) oraz Radków – (w powiecie włoszczowskim).

Tabela 22. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w latach 2014-2016.

Podmiot	Powiat (14)			Gmina (101)		
	2014r.	2015r.	2016r.	2014r.	2015r.	2016r.
Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych	326	37	61	86	105	110
Liczba lokalnych kampanii społecznych	21	22	21	28	34	34
Liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	147	256	95	35	54	21
Liczba osób uczestniczących w zajęciach	1 129	1 018	1117	228	190	588

Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.



Świętokrzyskie powiatowe centra pomocy rodzinie w 2016 roku przeprowadziły **21 kampanii społecznych** tj. o 1 mniej niż w roku poprzedzającym monitoring oraz **95 zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie**, jest to **spadek o 62,8%** w odniesieniu do 2015 roku. W latach 2015-2016 odnotowano **39,3% wzrost** liczby opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych. Organizacja zajęć o charakterze informacyjnym i edukacyjnym w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizowana przez powiaty cieszyła się większym zainteresowaniem niż w 2015 roku. W okresie 2016 roku **liczba osób uczestniczących w zajęciach wyniosła 1 117 osób o 8,8% więcej** niż w roku poprzednim.

9 powiatów w 2016 roku realizowało działania polegające na opracowaniu i upowszechnianiu materiałów informacyjnych, natomiast **10 powiatów** organizowało lokalne kampanie społeczne, w odniesieniu do roku 2015 nastąpił blisko **10% wzrost**.

Najwięcej zorganizowanych lokalnych kampanii wykazało miasto Kielce (**6**). W powiecie jędrzejowskim i kazimierskim zrealizowano **po 3** lokalne kampanie, w powiecie kieleckim i koneckim **po 2** kampanie, natomiast w opatowskim, ostrowieckim, pińczowskim, starachowickim i staszowskim odnotowano realizację **po 1** kampanii w każdym z powiatów.

Największą liczbę opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie odnotowano w powiatach: jędrzejowskim (**27**), mieście Kielce (**12**). W następnej kolejności w powiecie: kieleckim (**6**), pińczowskim (**6**), kazimierskim (**3**), starachowickim (**3**), koneckim (**2**), opatowskim (**1**) i staszowskim (**1**).

W 2016 o **4,5% wzrosła liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych** w odniesieniu do 2015 roku. W roku 2016 jak w roku poprzednim gminy zorganizowały **34 lokalne kampanie społeczne**.

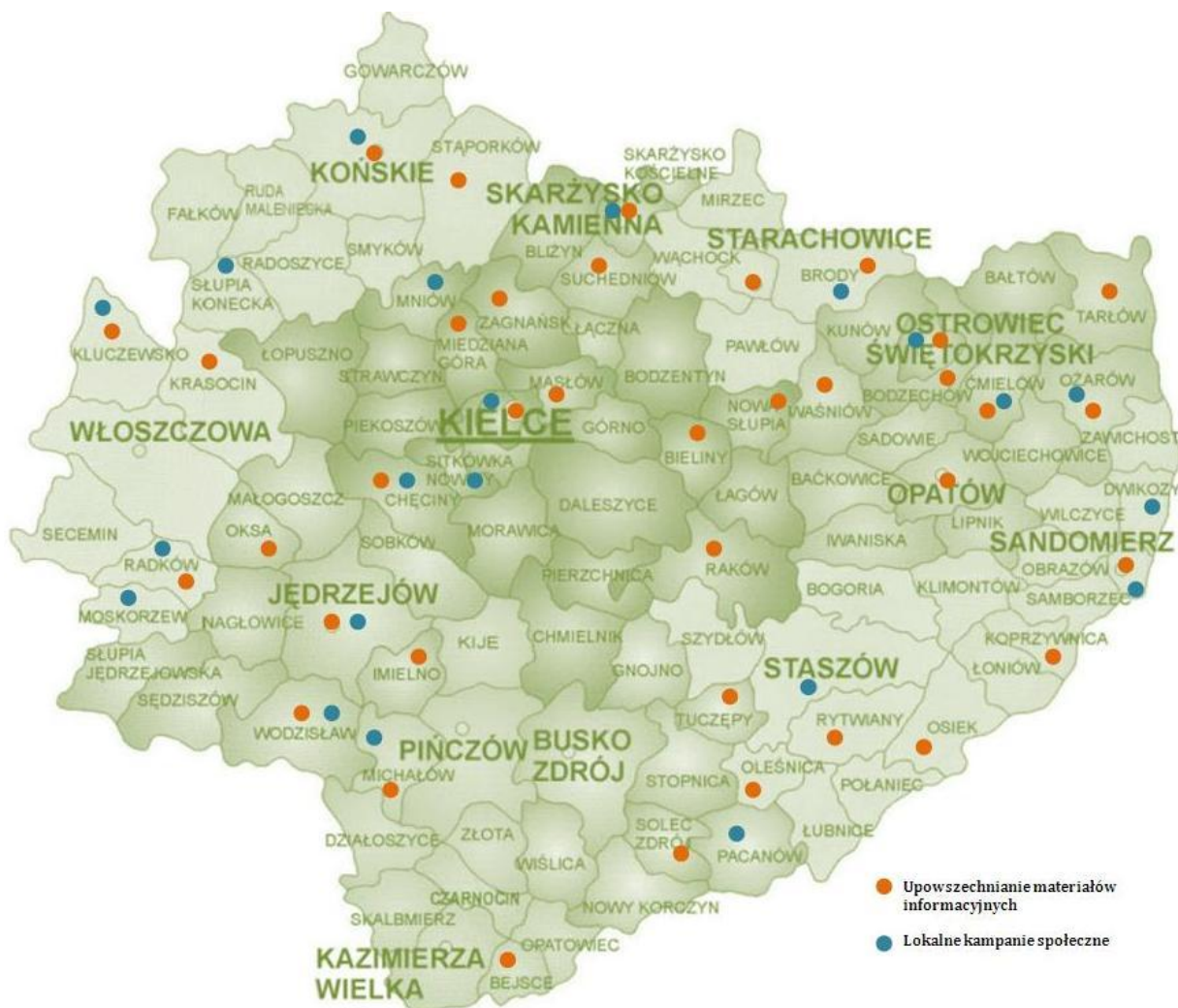
W przypadku **liczby organizowanych zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie**, przez gminy w 2016 roku odnotowano **61% spadek** w odniesieniu do 2015 roku.

Wzrost działań informacyjnych i edukacyjnych realizowanych przez gminy przełożył się na zwiększenie zainteresowania odbiorców, a odnotowana **liczba osób uczestniczących w zajęciach była ponad 3 krotnie większa**, niż w roku poprzednim.

W 2015 roku **upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości form udzielania pomocy** osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizowana była na poziomie **37 gmin: Solec Zdrój (1), Tuczępy (2)** - powiat buski; Imielno (**1**), Oksa (**1**), Wodzisław (**2**),

Jędrzejów (2) – powiat jędrzejowski; Bejsce (1) – powiat kazimierski; Bieliny (1), Chęciny (2), Masłów (1), Miedziana Góra (45), Nowa Słupia (1), Raków (1), Zagnańsk (1) – powiat kielecki; Końskie (3), Stąporków (1) – powiat konecki; Opatów (1), Ożarów (2), Tarłów (1) – powiat opatowski; Bodzechów (1), Ćmielów (1), Ostrowiec Świętokrzyski (5); Waśniów (1) – powiat ostrowiecki; Michałów (2) – powiat pińczowski; Koprzywnica (1), Sandomierz (3) – powiat sandomierski; Skarżysko-Kamienna (1), Suchedniów (1) – powiat skarżyski; Brody (1), Starachowice (1) – powiat starachowicki; Oleśnica (2), Osiek (1), Rytwiany (2) – powiat staszowski; Kluczewsko (1), Krasocin (3), Radków (4) – powiat włoszczowski oraz miasto Kielce (21).

Mapa 6. Gminy, które opracowały i upowszechniały materiały informacyjne oraz organizowały lokalne kampanie społeczne w 2016r.



Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie sprawozdania CAS.

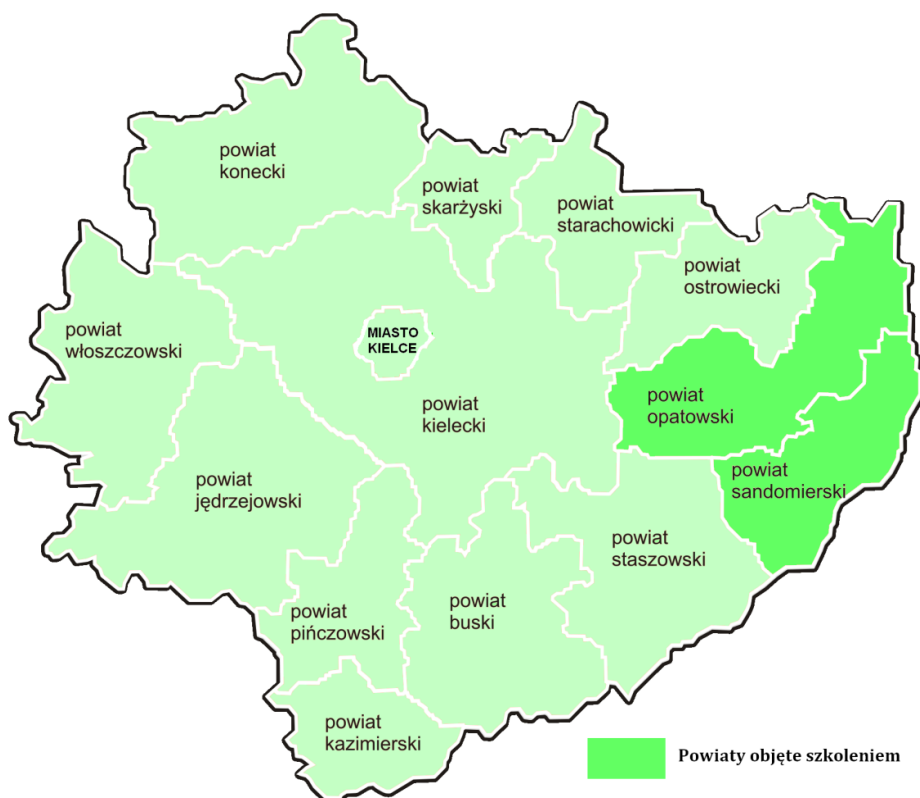


IX. DZIAŁANIA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Organizowanie kształcenia oraz szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2016 roku zorganizował i przeprowadził szkolenia z zakresu: przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane do Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych z powiatów opatowskiego oraz sandomierskiego.

Mapa 7. Powiaty regionu świętokrzyskiego objęte szkoleniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2016 roku /2 powiaty/.



Opracowanie własne ROPS/ źródło na podstawie danych własnych.

Szkolenie zawierało część teoretyczną i warsztatową. W szkoleniu udział wzięło **20 osób**. Czas trwania szkolenia obejmował **16 godzin instruktorskich**.

Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2016 roku zlecił zadania do realizacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w trybie konkursowym na kwotę: **55 687,00 zł o 8% większą** w odniesieniu do 2015 roku. W okresie monitoringu **wzrosła** również kwota środków własnych organizacji pozarządowych w realizację zadań **o 30,2%** w stosunku do 2015 roku. Analiza wykazuje **wzrost** zaangażowania wolontariuszy **o 42,2%**. Zadania zlecane z zakresu przeciwdziałania przemocy do realizacji organizacjom pozarządowym prezentuje tabela 23.



Tabela 23. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym w 2016 roku przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach otwartego konkursu ofert.

Lp.	Nazwa organizacji	Nazwa zadania
Zad. 1. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy rówieśniczej – kwota: 30 000,00 zł		
1.	Caritas Diecezji Kieleckiej, ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce	„Nie zgadzamy się na przemoc”
2.	Fundacja „Nadzieja Rodzinie” ul. Witosa 6, 26-020 Chmielnik	„Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy rówieśniczej”
3.	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” ul. Karczówkowska 36, 25-711 Kielce	„Wolni od agresji- równi wobec siebie”
4.	Stowarzyszenie „Tradycja i Nowoczesność” Celiny 28, 26-035 Raków	„Kielecki Tydzień waliki z cyberprzemocą”
Zad 2. Wspieranie oraz promowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy wobec osób starszych i zależnych – kwota: 10 000,00 zł		
5.	Stowarzyszenie Monar, ul. Nowolipki 9b, 00-151 Warszawa	„ Wsparcie psychologiczne i pomoc psychoterapeutyczna dla mieszkańców Domu Monar-Markot w Stąporkowie doświadczających przemocy”
Zad. 3 Organizowanie różnego rodzaju pomocy dla ofiar przemocy – kwota: 15 687,00 zł		
6.	Stowarzyszenie Pomoc Rodzinie „Przystań” ul. Murarska 11, 27-200 Starachowice	„Odnaleźć siebie”
7.	Caritas Diecezji Kieleckiej, ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce	„ Wyjść” z cienia
Podsumowanie:		Organizacje pozarządowe: Kwota udzielonych dotacji: 55 687,00 zł Dotacja rozliczona: 55 687,00 zł Środki finansowe własne: 33 640,03 zł Wolontariat: 2 425,00 zł

Opracowanie własne ROPS/źródło na podstawie danych wewnętrznych..

"Telefon zaufania dla osób w kryzysie – 195 25"

W 2016 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął uchwałę XX/295/16 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Miasta Kielce – Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Z budżetu Województwa udzielono pomocy finansowej w formie **dotacji celowej w wysokości 2 500,00 zł** dla Miasta Kielce z przeznaczeniem na realizację zadania własnego z zakresu pomocy społecznej wykonywanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie dotyczącego specjalistycznego poradnictwa realizowanego w ramach "Telefonu zaufania dla osób w kryzysie".

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach przez cały okres realizacji zadania, w ramach swoich działań prowadził akcję promocyjną. Umieszczono informację o numerze „Telefonu Zaufania” 195 25 na materiałach promujących wydarzenia profilaktyczne w czasie: Świętokrzyskich Dni Profilaktyki, X Kampanii społecznej „Biała Wstążka”, podczas konferencji naukowych i szkoleń. W trakcie realizacji zadania zachęcano służby z terenu całego województwa do rozpowszechniania informacji o numerze „Telefonu Zaufania” wśród mieszkańców regionu świętokrzyskiego. Informacje promujące realizację ww. zadania są widoczne we wszystkich komisariatach Policji, instytucjach miejskich nie tylko na terenie miasta Kielce, ale i regionu świętokrzyskiego.

W 2016 roku z pomocy „Telefonu Zaufania” – 195 25 skorzystało łącznie **59 osób**. W katalogu spraw, które rozmówcy podejmowali najczęściej znajdowały się, podobnie jak w latach poprzednich: kryzysy osobiste, problemy rodzinne, uzależnienia, problemy zdrowotne i relacyjne oraz przemoc w rodzinie. W ramach realizacji zadania **podjęto 39** zasadnych i skutecznych **interwencji** wobec osób pozostających w sytuacjach kryzysowych, **w tym 2 we współpracy z Policją**. W **4 przypadkach** interwencje dotyczyły myśli samobójczych, w **20 przypadkach** kryzysów osobistych, natomiast pozostałe dotyczyły uzależnień i przemocy. Z analizy przeprowadzonych rozmów wynika, że najczęściej udzielano pomocy i wsparcia osobom z myślami samobójczymi i przeżywającymi kryzysy osobiste (**30 rozmówców**). W drugiej kolejności pomagano osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom (**13 rozmówców**).



X. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Ze względu na znaczenie problemu przemocy w rodzinie przeciwdziałanie mu stanowi jedno z ważniejszych wyzwań polityki społecznej realizowanej na poziomie regionu jak i w środowiskach lokalnych. Na tle innych ujemnie ocenianych zjawisk społecznych, przemoc w rodzinie stanowi problem, którego konsekwencje przynoszą wielowymiarowe szkody.

Rok 2016 to ostatni rok obowiązywania „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016”. Głównym celem Programu było: *Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy w województwie świętokrzyskim.*

Cele Programu na szczeblu regionu realizowane były poprzez systematyczne analizowanie zjawiska przemocy w rodzinie, podnoszenie wrażliwości społecznej wobec zachowań przemocowych w rodzinach, szkolenie służb zajmujących się zjawiskiem przemocy, profesjonalizację pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Priorytetem dla Samorządu Województwa Świętokrzyskiego była budowa systemu opartego na funkcjonujących w gminach zespołach interdyscyplinarnych, inspirowaniu do podejmowania określonych działań przez podmioty i służby do kompetencji, których należy przeciwdziałanie temu zjawisku oraz rozwój infrastruktury służącej wsparciu ofiar przemocy w rodzinie, a także wspieranie sektora pozarządowego w realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie istotnych z punktu widzenia regionalnej polityki społecznej. Działania realizowane w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na poziomie regionu szczegółowo opisane zostały w załączniku nr 1 do niniejszego Raportu.

Analiza danych statystycznych wskazuje, iż zasadnicze cele Programu zostały osiągnięte. Na podstawie liczby wypełnianych formularzy Niebieskiej Karty w regionie można wnioskować, iż znacząco wzrosła świadomość mieszkańców regionu, którzy coraz częściej zgłaszają przypadki przemocy domowej. Ujawnianie coraz większej skali przemocy świadczy o efektywności służb realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wzrost skali zjawiska przemocy w rodzinie w statystykach policyjnych, oznacza sukces etapu identyfikacji problemu i podjęcia działań interwencyjnych. Sukces wykrycia zjawiska przemocy winien być uzupełniony o działania prewencyjne. W zestawieniu z innymi regionami wskaźnik natężenia występowania przemocy w rodzinie

mierzony liczbą Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców w świętokrzyskim zaraz po województwie warmińsko-mazurskim osiąga najwyższe wartości.

W „Programie” szczególny nacisk położono na rozwój interdyscyplinarnych form pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obecnie zespoły interdyscyplinarne funkcjonują we wszystkich świętokrzyskich gminach. O coraz większej intensywności ich pracy świadczy fakt rosnącej z roku na rok liczby posiedzeń oraz liczby rodzin objętych ich wsparciem. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej na przestrzeni lat 2011-2016 zorganizował szereg szkoleń adresowanych do członków zespołów interdyscyplinarnych mających na celu podniesienie efektywności i jakości ich pracy.

Jednym z istotnych działań zrealizowanych na szczeblu regionu w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 było badanie socjologiczne pn. „Problem przemocy w rodzinie w opinii mieszkańców województwa świętokrzyskiego”. Celem badania była diagnoza zjawiska przemocy oparta na opinii reprezentatywnej próby mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Jak wynika z badania około 60 % respondentów dopuszcza stosowanie kar cielesnych. Z uwagi na fakt, iż znaczący odsetek ankietowanych mieszkańców regionu reprezentuje postawę, która dopuszcza stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci, konieczne jest realizowane działań informacyjnych i edukacyjnych w stosunku do dorosłych, nakierowanych na propagowanie wychowania bez użycia siły fizycznej w stosunku do dzieci. Wyniki badania pokazują, iż mieszkańcy regionu nie są na ogół w stanie wskazać innych instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie poza Policją oraz ośrodkiem pomocy społecznej. Świadczy to o niskim poziomie wiedzy nt. możliwych form wsparcia w przypadku doświadczania przemocy. Z tego względu należy podejmować działania informacyjne i edukacyjne, które pozwoliłyby zwiększyć poziom wiedzy oraz świadomości społecznej mieszkańców w tym zakresie.



WNIOSKI:

- Po raz pierwszy w roku 2016 **odnotowano spadek** liczby zarówno formularzy wszczynających procedurę, jak i formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy.
- Odsetek osób doznających przemocy w rodzinie ze względu na zmienną płci oraz miejsca zamieszkania w regionie wykazuje, **iż ofiarami najczęściej są kobiety do 65 roku życia**, które stanowią **67% ogółu** ofiar. **Mieszkańcy wsi stanowią 60% ogółu** ofiar przemocy w rodzinie podobnie, jak w roku 2015. Maleje odsetek osób małoletnich doświadczających przemocy. **Odsetek osób starszych** doświadczających przemocy na przestrzeni lat 2013-2016, **kształtuje się na względnie stałym poziomie**.
- W 2016 roku odnotowano **spadek** liczby osób o **11,1%** w stosunku do 2015 roku, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będąc pod wpływem alkoholu (z **2 998 w 2015 roku do 2 664 w 2016 roku**); **63,5%** z nich to mężczyźni (**spadek o 34,5%**).
- Najczęściej stosowaną formą przemocy, jest **przemoc psychiczna (5 125 przypadków)**, następnie **przemoc fizyczna (3 294 przypadków)**, **najrzadziej** występującym przypadkiem jest **przemoc seksualna (38 przypadków)**. Tendencja ta utrzymuje się w latach obowiązywania Programu.
- W roku 2016 **odnotowano 1 558 postępowań** o czyn z art. 207 §1 k.k., w odniesieniu do 2015 roku nastąpił **wzrost 15,2%** tego typu postępowań prowadzonych przez prokuraturę. **W 2012r.** liczba ww. postępowań wyniosła – **1 842**, **w 2013r.** – **1 751**, **w 2014r.** – **1 853**, a **w 2015r.** – **1 321**.
- W 2016 roku **liczba osób sądzonych** o czyn z art. 207 §1 k.k. w stosunku do roku 2015 **zmniejszyła się o 3,3%**. Analogicznie **liczba osób skazanych** o czyn z art. 207 §1 k.k. **była mniejsza w badanym okresie o 4,7%**.
- **Rodzajem kary najczęściej orzekanym** przez sądy w regionie świętokrzyskim wobec osób skazanych z art. 207 § 1 k.k. w latach 2012-2016 jest **kara pozbawienia wolności**. W 2016 roku **na karę pozbawienia wolności** skazano **419 sprawców**, w tym **zawieszono warunkowe wykonanie kary 319 osobom** co stanowi **76%**. W 2016 roku **warunkowo umorzono wykonanie kary 101 osobom (13,6% mniej niż w 2015r.)**. Natomiast w przypadku **kary ograniczenia wolności** w 2016 roku **skazanych zostało 36 osób (o 28 więcej niż w roku poprzednim)**, **na karę grzywny samoistnej** skazano **5 osób (wzrost o 1)**.

- W 2016r. w przypadku wymierzonych przez sądy kar pozbawienia wolności **najczęściej** wymiar tej kary mieścił się w przedziale **od 6 miesięcy do 1 roku (369 osób skazanych)**.
- W 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku odnotowano **38% spadek** liczby karanych sprawców będących **recydywistami penitencjarnymi** wcześniej skazanych za znęcanie się nad rodziną (**z 42 sprawców w 2015r. do 26 sprawców w 2016r.**).
- W 2016 roku **liczba sprawców przemocy objętych nadzorem kuratorskim była największa (318 sprawców)** i wzrosła o 24% w odniesieniu do 2012 roku.
- W 2016 roku liczba wypełnionych formularzy: „Niebieskich Kart – A” **zmniejszyła się** o ponad 14 formularzy (**3%**), „Niebieskich Kart – C” odnotowano **spadek** o 45 formularzy (**1,5%**), natomiast liczbę formularzy „Niebieskich Kart – D” wypełniono **mniej** o 25 formularzy (**1,1%**) w stosunku do 2015 roku.
- Natomiast w przypadku **liczby zakończonych procedur „Niebieskie Karty”** w 2016 roku **nastąpił wzrost** liczby zakończonych procedur z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy **o 8,3%** w stosunku do 2015 roku.
- **Średnia wartość wskaźnika** liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” **na 1000 mieszkańców** dla regionu świętokrzyskiego w 2016 roku wyniosła **3,7**, podobnie jak w 2015 roku. **Największe** średnie natężenie przemocy w rodzinie występuje w powiecie kieleckim (**4,86**). Wysoki wskaźnik odnotowano w powiatach: jędrzejowskim (**4,40**), koneckim (**4,63**), pińczowskim (**4,09**), skarżyskim (**4,11**) oraz włoszczowskim (**4,46**), gdzie wartość wskaźnika mieści się w przedziale **4,0 – 4,8**.
- **Umiarkowane natężenie przemocy** według wskaźnika liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na 1000 mieszkańców w przedziale **3,0 – 3,9** odnotowano w powiatach: buskim (**3,64**), opatowskim (**3,33**), starachowickim (**3,34**), staszowskim (**3,0**), oraz mieście Kielce (**3,4**). **Najmniejsze** średnie natężenie zjawiska przemocy według ww. wskaźnika występuje w powiatach: kazimierskim (**1,94**), sandomierskim (**2,84**), ostrowieckim (**2,87**), gdzie wartość wskaźnika nie przekracza **3,0**.
- Analiza danych w latach 2015-2016 wskazuje na **wzrost liczby rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych o ponad 10%**. W 2016 roku liczba rodzin w regionie świętokrzyskim objętych wsparciem wyniosła **3 237 rodzin, przyrost o 334 rodziny** w odniesieniu do 2015 roku.
- W 2016 roku **zespoły interdyscyplinarne** swoją pomocą **objęły 8 366 mieszkańców** o **21,3% więcej** niż w roku poprzedzającym monitoring: **kobiety** stanowiły **41%**,



mężczyźni 37%, dzieci 22%, osoby starsze stanowiły 10%, a osoby niepełnosprawne 5,4%.

- W latach 2015-2016 obserwujemy **spadek liczby powołanych grup roboczych o 3%**. W 2016 roku liczba grup roboczych wynosiła **3 804**, **spadek wyniósł 112 grup** w stosunku do 2015 roku. W 2016 roku nastąpił **wzrost liczby posiedzeń grup roboczych o 1,7%** w stosunku do 2015 roku, co może świadczyć o coraz większej efektywności w zakresie identyfikowania zjawiska przemocy w rodzinie.
- W 2016 roku **grupy robocze** swoim wsparciem **objęły 9 022 mieszkańców** regionu świętokrzyskiego: **kobiety (46%), mężczyźni (35%), dzieci (19%)**. Niespełna **9,4%** stanowiły **osoby starsze** oraz **5,6% osoby niepełnosprawne**.
- Na terenie regionu funkcjonowało **31 punktów konsultacyjnych, 12 ośrodków interwencji kryzysowej*** w tych gminach funkcjonuje **5 OIK*** posiadających w sumie **10 miejsc całodobowych**, w powiatach funkcjonuje **7 OIK*** dysponujących w sumie **35 miejscami całodobowymi, 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży** oraz **1 specjalistyczny ośrodek wsparcia**. W 2016 roku z zaplecza pomocowo-interwencyjnego skorzystało w sumie **3 464 mieszkańców regionu**.
- W 2016 roku **gminy udzieliły 5 396 porad** ogółem, czyli **o 6,5% mniej** niż w roku 2015. Natomiast **powiaty udzieliły 5 033 porad** ogółem, tj. **o 15,8% mniej** niż w 2015 roku.
- **3 734 osób** dotkniętych przemocą w rodzinie w 2016 roku **skorzystało z poradnictwa** świadczonego przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie **na poziomie gminy, 2 973 osób** w tym okresie **objętych zostało na poziomie powiatu**.
- Najczęściej mieszkańcy regionu korzystają z poradnictwa w postaci wsparcia psychologicznego – **4017 porad**, socjalnego – **3 824**, zawodowego i rodzinnego – **1 211**, prawnego – **1 122**, natomiast najmniej mieszkańców korzysta ze wsparcia w zakresie poradnictwa medycznego – **165 porad**.
- W regionie w 2016 roku odnotowano **spadek liczby grup: terapeutycznych o 66,6%**, jak i nastąpił również **33,3% spadek grup wsparcia** w odniesieniu do 2015 roku.
- W 2016 roku na terenie **10 powiatów**: jędrzejowskiego, kazimierskiego, kieleckiego, koneckiego, opatowskiego, ostrowieckiego, pińczowskiego, starachowickiego, staszowskiego i włoszczowskiego **nie odnotowano utworzonych grup terapeutycznych i grup wsparcia**.
- W regionie świętokrzyskim w 2016 roku nastąpił **wzrost liczby osób**, które przystąpiły do **programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych o ponad 6%** w stosunku do

2015 roku. Natomiast odnotowano blisko **8% spadek liczby osób**, które **ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych** w analizowanym okresie.

- **4 powiaty** w 2016 roku **nie realizowały programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy**: opatowski, ostrowiecki, sandomierski oraz skarżyski.
- Analiza udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2016 roku wykazuje, iż **w programie uczestniczą głównie mężczyźni, 154 przystąpiło do programu, z czego 27,9% ukończyło**. Blisko **7% mężczyzn** po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego **powróciło do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie**.
- W przypadku **programów z oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi** w 2016 roku **11 podmiotów realizowało program. 3 powiaty**: ostrowiecki, sandomierski i skarżyski **nie realizowały ww. programów**.
- W oparciu o zgromadzone dane w 2016 roku w regionie świętokrzyskim odnotowano **wzrost o 2 opracowane diagnozy zjawiska przemocy** przez powiaty (**50% powiatów opracowało diagnozę**), natomiast gminy wykazały **spadek o 3 opracowane diagnozy (7% gmin opracowało diagnozę)**.
- Liczba osób, którym udzielono informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyniosła **206 osób** w 2016 roku, tj. **o 1 910 osób mniej** niż w 2015 roku.
- W okresie objętym monitoringiem **odnotowano wzrost liczby opracowanych programów profilaktycznych w regionie** w odniesieniu do 2015 roku, mimo to liczba bezpośrednich odbiorców programów w odniesieniu do 2015 roku **spadła z 2381 do 721 uczestników programów** w 2016 roku.
- W 2016 roku odnotowano **wzrost opracowanych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie** przez powiaty i gminy. **Samorzady powiatowe w 78%** opracowały programy przeciwdziałania przemocy, natomiast **samorządy gminne w 87%**.
- **76 gmin** zadeklarowało opracowanie programu przeciwdziałania przemocy.
Gminy, które nie opracowały programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie to:
 - ❖ Gnojno (**1 na 8 gmin** z powiatu buskiego);
 - ❖ Chmielnik, Daleszyce, Bieliny, Miedziana Góra, Mniów, Strawczyn. (**6 na 19 gmin** z powiatu kieleckiego);
 - ❖ Słupia (konecka), Gowarczów (**2 na 8 gmin** z powiatu koneckiego);



- ❖ Tarłów (**1 na 8 gmin** z powiatu opatowskiego);
 - ❖ Zawichost (**1 na 9 gmin** z powiatu sandomierskiego);
 - ❖ Pawłów (**1 na 5 gmin** z powiatu starachowickiego);
 - ❖ Połaniec (**1 na 8 gmin** z powiatu staszowskiego).
- **Najmniejszy odsetek gmin** realizuje programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie **w powiecie kieleckim na 19 gmin 6 realizuje program.**
 - Powiatowe centra pomocy rodzinie według dokonanej analizy przeprowadziły **21 kampanii społecznych (o 1 mniej niż w roku poprzedzającym monitoring)** oraz **95 zajęć** dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jest to **spadek o 62,8%** w odniesieniu do 2015 roku.
 - W latach 2015-2016 odnotowano **39,3% wzrost** liczby **opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych** o tematyce przeciwdziałania przemocy.
 - Organizacja zajęć o charakterze informacyjnym i edukacyjnym w zakresie możliwości oraz form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizowana przez jednostki powiatowe cieszyła się większym zainteresowaniem niż w 2015 roku. W okresie 2016 roku **liczba osób uczestniczących w zajęciach** wyniosła **1 117 osób o 8,8% więcej** niż w roku poprzednim.
 - **9** świętokrzyskich powiatów w 2016 roku realizowało **działania z zakresu opracowania i upowszechniania materiałów informacyjnych**, natomiast w **10** powiatach zostały zorganizowane **lokalne kampanie społeczne**, w odniesieniu do roku 2015 zwiększyła się liczba powiatów realizujących to zadanie.
 - **W gminach** liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych **zwiększyła się o 4,5%** w odniesieniu do 2015 roku.
 - W roku 2016, podobnie jak w roku poprzedzającym monitoring, **21 gmin zorganizowało łącznie 34 lokalne kampanie społeczne.**
 - **Liczba organizowanych zajęć** dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie w gminach w 2016 roku zmniejszyła się o 33 i jest to **61% spadek** w odniesieniu do 2015 roku.
 - **Liczba osób uczestniczących w zajęciach** organizowanych w gminach była **ponad 3 krotnie większa**, niż w roku poprzedzającym monitoring.

Spis tabel, map, wykresów

SPIS TABEL:

Tabela 1.	„Niebieska Karta” w świętokrzyskiej Policji w latach 2012-2016.....	5
Tabela 2.	Liczba osób w regionie świętokrzyskim, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w 2016r.....	9
Tabela 3.	Postępowania przygotowawcze o czyn z art. 207 §1 k.k. - Prokuratura Okręgowa w Kielcach..	12
Tabela 4.	Liczba orzeczonych kar wobec osób skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2012-2016	14
Tabela 5.	Liczba osób skazanych na karę pozbawienia wolności w roku 2016 na terenie regionu świętokrzyskiego.	15
Tabela 6.	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” w regionie świętokrzyskim przez uprawnione podmioty.....	19
Tabela 7.	Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" w 2016 roku	20
Tabela 8.	Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim w 2016 roku	26
Tabela 9.	Liczba osób objętych pomocą grup roboczych w regionie świętokrzyskim w 2016r.	28
Tabela 10.	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych wg gmin woj. świętokrzyskiego w 2016r.	29
Tabela 11.	Infrastruktura w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2016r.	35
Tabela 12.	Rozmieszczenie infrastruktury wsparcia w obszarze przeciwdziałania przemocy w 2016 roku, powiaty regionu świętokrzyskiego	37
Tabela 13.	Liczba osób objętych wsparciem w formie poradnictwa w regionie świętokrzyskim na poziomie powiatów i gmin w latach 2014-2016.....	40
Tabela 14.	Liczba powiatowych i gminnych grup terapeutycznych i wsparcia w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.....	43
Tabela 15.	Liczba grup terapeutycznych i grup wsparcia w 2016 roku w świętokrzyskich powiatach i gminach	44
Tabela 16.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w 2016r.	47



Tabela 17.	Liczba opracowanych diagnoz przez świętokrzyskie powiaty i gminy w latach 2014-2016.	50
Tabela 18.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej zjawiska przemocy w rodzinie przez świętokrzyskie powiaty i gminy w latach 2014-2016.....	51
Tabela 19.	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym w świętokrzyskich powiatach w latach 2014-2016	53
Tabela 20.	Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w latach 2014-2016.....	53
Tabela 21.	Liczba programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie opracowanych przez świętokrzyskie gminy – stan na 2016r.	54
Tabela 22.	Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w latach 2014-2016.....	55
Tabela 23.	Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym w 2016 roku przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach otwartego konkursu ofert.....	60

SPIS MAP:

Mapa 1.	Natężenie zjawiska przemocy w rodzinie w powiatach regionu świętokrzyskiego w 2016r.	23
Mapa 2.	Rozmieszczenie infrastruktury wsparcia osób doświadczających przemocy w regionie świętokrzyskim w 2016r.	39
Mapa 3.	Przestrzenne rozmieszczenie grup terapeutycznych i wsparcia w 2016 roku w regionie świętokrzyskim.	45
Mapa 4.	Samorządy realizujące programy psychologiczno-terapeutycznych oraz programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w regionie świętokrzyskim w 2016r.	48
Mapa 5.	Programy przeciwdziałania przemocy opracowane przez powiaty stan na 2016r.....	54
Mapa 6.	Gminy, które opracowały i upowszechniały materiały informacyjne oraz organizowały lokalne kampanie społeczne w 2016r.....	57
Mapa 7.	Powiaty regionu świętokrzyskiego objęte szkoleniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2016 roku /2 powiaty/..	58

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1.	Osoby dotknięte przemocą w regionie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2012-2016	6
Wykres 2.	Osoby dotknięte przemocą w regionie świętokrzyskim według miejsca zamieszkania w 2016 roku	7
Wykres 3.	Odsetek osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą na przestrzeni lat 2013-2016 w regionie świętokrzyskim.....	8
Wykres 4.	Odsetek osób będących pod wpływem alkoholu podejrzewanych o stosowanie przemocy w latach 2013-2016 w regionie świętokrzyskim.....	9
Wykres 5.	Natężenie form przemocy w regionie świętokrzyskim w latach 2012-2016.....	10
Wykres 6.	Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2012-2016.....	14
Wykres 7.	Osoby zakwalifikowane jako recydywiści w regionie świętokrzyskim w latach 2011-2016	15
Wykres 8.	Liczba sprawców w rodzinach objętych nadzorem kuratorskim w regionie świętokrzyskim w latach 2011-2016.....	16
Wykres 9.	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.....	25
Wykres 10.	Liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.....	25
Wykres 11.	Osoby objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych w regionie świętokrzyskim ze względu na płeć i wiek w 2016 roku.....	26
Wykres 12.	Liczba posiedzeń grup roboczych w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.....	27
Wykres 13.	Osoby objęte pomocą grup roboczych w 2016 roku w regionie świętokrzyskim ze względu na płeć i wiek	28
Wykres 14.	Procentowy rozkład liczby osób objętych w wsparciem w formie poradnictwa przez świętokrzyskie powiaty w 2016r.....	41
Wykres 15.	Trend liczby grup terapeutycznych i wsparcia w latach 2014-2016 – region świętokrzyski	43
Wykres 16.	Liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych realizowanych w świętokrzyskich powiatach w 2016r.	46
Wykres 17.	Liczba opracowanych diagnoz przez powiaty i gminy w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.....	51



Wykres 18. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym w regionie świętokrzyskim w latach 2014-2016.....	52
Wykres 19. Liczba zlecanych i wspólnie realizowanych projektów w latach 2014-2016.....	55

Załącznik 1.

Działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego realizowane w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016.

I. Działania realizowane w ramach podnoszenia kompetencji kadr w regionie - szkolenia i warsztaty zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej:

ROK 2012

- Szkolenie dla Członków Zespołów Interdyscyplinarnych – 52 uczestników z województwa świętokrzyskiego. Celem szkolenia było wypracowanie metod efektywnej komunikacji z dokładnym omówieniem udziału i roli pracowników poszczególnych podmiotów zaangażowanych w pracę Zespołów Interdyscyplinarnych tj.: pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty, policji i kuratorów sądowych.
- Szkolenie pn. „Interwencja alkoholowa jako forma zapobiegania przemocy domowej” – 53 uczestników z województwa świętokrzyskiego. Szkolenie obejmowało 6 dni szkoleniowych, 48 godzin dydaktycznych. Szkolenie skierowane było do policjantów jako konsultantów ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Tematyka szkolenia objęła między innymi zjawisko przemocy domowej jako jedną z możliwych konsekwencji/zagrożeń nierozwiązanego problemu alkoholowego (nadużywania lub uzależnienia od alkoholu).

ROK 2013

- Szkolenia dla Członków Zespołów Interdyscyplinarnych – kontynuacja tematyki. W szkoleniu uczestniczyło 162 Członków Zespołów Interdyscyplinarnych z regionu świętokrzyskiego.
- Warsztaty pn. „Profilaktyka zjawiska cyberprzemocy - w praktyce”. Dostrzegając pojawianie się nowych zagrożeń w sieci Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zorganizował warsztaty adresowane do pracowników Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie. W warsztatach wzięło udział 19 uczestników.
- Szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy wobec dzieci skierowane dla pracowników placówek wsparcia dziennego (dwie edycje). Uczestnikami szkolenia było łącznie 76 osób – pracowników placówek wsparcia dziennego, asystentów



rodzinnych, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, psychologów, nauczycieli, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, Członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, rodziców zastępczych, pracowników placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz instruktorów terapii zajęciowej.

ROK 2014

- Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy skierowane do świętokrzyskich pielęgniarek. Obejmowało 17 godzin dydaktycznych. W szkoleniu uczestniczyły 23 pielęgniarki. Celem szkolenia było m.in.: uwrażliwienie tej grupy zawodowej na problematykę przemocy oraz diagnozowania symptomów przemocy.
- Szkolenie dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie obejmowało 17 godzin dydaktycznych i skierowane było do 22 uczestników: pracowników Ośrodków Interwencji Kryzysowej oraz Członków Gminnych Zespołów ds. Przeciwdziałania Przemocy.
- Cykl seminariów – „Sytuacje kryzysowe w rodzinie”. W seminariach wzięło łącznie udział 197 przedstawicieli instytucji pomocy i integracji społecznej, służb społecznych, policjantów, pedagogów, pracowników ochrony zdrowia. Celem seminariów było spojrzenie na rodzinę w świetle zmian cywilizacyjnych, a przede wszystkim analiza możliwości wsparcia współczesnej rodziny w sytuacjach kryzysowych i konieczność szybkiego reagowania wszystkich służb społecznych na najmniejsze oznaki dysfunkcji, mogące prowadzić do kryzysu.

ROK 2015

- Szkolenie dla Członków Zespołów Interdyscyplinarnych objęło 80 uczestników z powiatu: jędrzejowskiego, koneckiego, skarżyskiego, starachowickiego, staszowskiego oraz włoszczowskiego.
- Szkolenie z zakresu podniesienia poziomu bezpieczeństwa kadry pomocy i integracji społecznej dedykowane dla pracowników 41 ośrodków pomocy społecznej i 8 powiatowych centrów pomocy rodzinie. Przeszkolonych zostało łącznie 80 pracowników. Celem szkolenia było przygotowanie kadry jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej do pracy w sytuacjach kryzysowych związanych z agresywnymi zachowaniami klientów pomocy społecznej oraz sytuacji przemocowych mogących występować w pracy środowiskowej.

Samorząd Województwa - ROPS w latach 2011-2016 w ramach realizowanego zadania przeszkolił łącznie 704 osoby.

ROK 2016

- Szkolenie do Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych w wymiarze 16 godzin instruktorskich objęło 20 uczestników z powiatu: opatowskiego oraz sandomierskiego.

II. Działania realizowane w ramach inspirowania i promowania nowatorskich rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działania promocyjno - informacyjne: konferencje i kampanie dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Konferencje:

- 22 marca 2012 roku zorganizowana została konferencja „Razem Przeciw Przemocy”. Uczestnikami konferencji były osoby, które na co dzień niosą pomoc ofiarom oraz pracują ze sprawcami przemocy, a także osoby zaangażowane w proces pomagania rodzinom w kryzysie, w szczególności: członkowie Zespołów Interdyscyplinarnych Zespołów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej.
- 21 marca 2013 roku zorganizowana została konferencja „Sytuacje kryzysowe współczesnej rodziny” dla 120 uczestników. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele: samorządów powiatowych i gminnych, jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej oraz organizacji pozarządowych.
- 5 listopada 2013 roku zorganizowana została konferencja pn. „Zjawisko agresji w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych” dla 150 uczestników. Przedstawiono na niej wyniki z pierwszego przeprowadzonego badania. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, pedagodzy szkolni, przedstawiciele poradni psychologiczno – pedagogicznych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, placówek szkolno – wychowawczych, policji, sądów oraz organizacji pozarządowych.

Kampanie:

- W 2012 roku w okresie 13 - 29 luty w ramach kampanii został wyemitowany spot radiowy o tematyce przemocy wobec osób starszych. Spot emitowany był w Radiu



Kielce (Polskie Radio Kielce Regionalna Rozgłośnia w Kielcach 101.4 MHz). Łączna liczba emisji wyniosła 41 spotów, długość jednego spotu to 70 sekund.

- W 2012 roku w ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw” podjęte zostały działania, które miały na celu rozpowszechnienie informacji o inicjatywie Ministerstwa Sprawiedliwości na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem. W ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw” zostało udzielonych 25 538 porad.

Upowszechnianie dobrych praktyk:

- W 2014 roku wydany został biuletyn pn. „Sytuacje kryzysowe w rodzinie” w nakładzie 800 egzemplarzy.
- Od 2011 roku corocznie na łamach Biuletynu Obserwatorium Integracji Społecznej a następnie od 2015 roku „Obserwatora Świętokrzyskiego”, publikowane były artykuły dotyczące problematyki przemocy w rodzinie.

III. Działania realizowane w ramach badania i monitoringu problemu przemocy w rodzinie w regionie świętokrzyskim.

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej corocznie w ramach monitoringu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 dokonywał analizy sytuacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W oparciu o dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach, Sądu i Prokuratury Okręgowej w Kielcach, Centralnej Aplikacji Statystycznej ze sprawozdań gmin i powiatów z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- W 2012 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej przeprowadził badanie socjologiczne „Zjawisko agresji w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz w środowisku rodzinnym województwa świętokrzyskiego”. Koncepcja badania zakładała spojrzenie na problematykę zachowań agresywnych i przemocowych z punktu widzenia zarówno dzieci i młodzieży, osób związanych ze szkołą czyli pedagogów oraz psychologów i wychowawców szkolnych, ale również z punktu widzenia instytucji zajmujących się tą tematyką. Wyniki badania zostały zaprezentowane podczas konferencji pn. „Zjawisko agresji w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych”.
- W 2015 roku zostało zrealizowane badanie społeczne pn. „Przemoc w rodzinie w opinii mieszkańców województwa świętokrzyskiego”. Badanie zostało zrealizowane

na próbie 1000 mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Celem badania było poznanie opinii na temat zjawiska przemocy wśród mieszkańców regionu co pozwoliło na określenie skali świadomości społecznej dotyczącej tego problemu. Ponadto dane zastane dot. problematyki przemocy zostały zestawione z danymi z innych regionów tym samym zobrazowano region świętokrzyski na tle innych regionów w Polsce w kontekście nasilenia zjawiska przemocy domowej.

IV. Działania realizowane w ramach wsparcia specjalistycznego poradnictwa dla osób w kryzysie.

W 2013 roku Samorząd Województwa Świętokrzyskiego udzielił dotacji celowej z przeznaczeniem na realizację zadania własnego powiatu z zakresu pomocy społecznej dla miasta Kielce na prowadzenie specjalistycznego poradnictwa realizowanego w ramach „Telefonu Zaufania” dla osób w kryzysie. Telefon o numerze 195 25 działa od 13 kwietnia 2013 roku i jest obsługiwany przez pracowników Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Pracownicy ośrodka dyżurowali całodobowo przy telefonie interweniując w stosunku do osób pozostających w sytuacjach kryzysowych. Na przestrzeni lat 2013-2016 dzięki funkcjonowaniu „Telefonu Zaufania” udzielona została pomoc 355 mieszkańcom regionu świętokrzyskiego.

V. Działania realizowane w ramach wspierania sektora pozarządowego w działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi w latach 2012–2016, wsparcie finansowe na realizację projektów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie uzyskały 33 oferty organizacji pozarządowych na łączną kwotę: **244 192,00 PLN**. Szczegółowe dane dotyczące otrzymanego wsparcia zestawione zostały w poniższej tabeli.



Wsparcie organizacji pozarządowych w realizację działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie udzielone przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w latach 2012-2016.

Rok	Zadanie	Liczba dofinansowanych projektów	Kwota udzielonej dotacji	Dofinansowanie łącznie
2012	Realizacja środowiskowych programów mających na celu zapobiegania agresji rówieśniczej i cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży	2	Dotacja: 19 000,00 PLN	36 005,00 PLN
	Realizacja programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej i samopomocy dla ofiar przemocy w rodzinie skierowanych do dorosłych/dzieci	3	Dotacja: 17 005,00 PLN	
2013	Realizacja programów służących budowie systemu wczesnej interwencji w obszarach zagrożenia osobistego i publicznego	1	Dotacja: 9 600,00 PLN	50 000,00 PLN
	Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy rówieśniczej	5	Dotacja: 30 320,00 PLN	
	Wspieranie oraz promowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy wobec osób starszych	2	Dotacja: 10 080,00 PLN,	
2014	Poradnictwo specjalistyczne w tym: wspieranie ośrodków interwencji kryzysowej, punktów informacyjno-konsultacyjnych, ośrodków wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy	4	Dotacja: 40 000,00 PLN	51 250,00 PLN
	Programy korekcyjno-edukacyjne dla ofiar i sprawców przemocy	2	Dotacja: 11 250,00 PLN	
2015	Realizacja środowiskowych programów mających na celu zapobieganie przemocy rówieśniczej	2	Dotacja: 20 000,00 PLN	51 250,00 PLN
	Realizacja programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej i samopomocy dla ofiar przemocy w rodzinie – dorosłych i dzieci	4	Dotacja: 31 250,00 PLN	
2016	Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy rówieśniczej	4	Dotacja: 30 000,00 PLN	55 687,00 PLN
	Wspieranie oraz promowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy wobec osób starszych i zależnych	1	Dotacja: 10 000,00 PLN	
	Organizowanie różnego rodzaju pomocy dla ofiar przemocy	3	Dotacja: 15 687,00 PLN	
Łącznie:				244 192,00 PLN

Opracowanie własne ROPS.